

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
 Pe un an . . . . . 4 coroane.
 Pe o jumătate de an . . . . . 2 coroane.
 Pentru România 10 lei anual.
 Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
 se primesc în biroul administrației (strada
 Poplăcii nr. 15).
 Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani,
 a treia-ora 10 bani.

Sporirea Jidovilor.

Este afară de ori-ce îndoială, că Jidovii se sporesc la noi în țeară. Se sporesc însă nu atât prin nașteri, ci prin imigrare. În Ungaria ori-ce venitură de Jidov este bine primită, din cauză că Jidovii, îndată-ce se așează pe la noi, se dau de Unguri, țin cu ei și Ungurii cred, că prin aceasta se întăresc. Numai de n'ar păți-o mai rău cu drăguții de Jidovi, ceea-ce este de temut.

Este știut, cum au năpădit Jidovii din Galiția, fără pasapoarte, în ținutul locuit de Ruteni și cum i-au adus la sapă de lemn pe acești sărmani oameni. Nicăiri în țeara aceasta nu este miserie mai mare, ca la Ruteni și cauza de frunte la aceasta sunt Jidovii, veniți din Galiția în Ungaria.

Afară de ținutul Rutenilor, Jidovii se așează în număr mai mare în ținuturile ungurești și cu deosebire în orașele maghiare. Aici au fost și sunt mai bine primiți, aici pot pune mai ușor mâna pe averi, deci aici se așează mai cu plăcere.

Priviți numai la orașele ungurești și vă veți încredința că lucrul așa este. În orașele săsești și svăbești numărul Jidovilor e neînsemnat, pe când în orașele ungurești Jidovii, în cei 20 de ani din urmă s'au sporit groaznic. În Debrețin, în Orade, în Arad etc. băjbăie mare mulțime de Jidovi. Chiar și în orașele ungurești din Ardeal, cum e Clujul, Oșorheiul, Alba-Iulia etc, unde la țeară nu se află așezați Jidovi în masse, sunt foarte mulți și mereu vin alții.

Când se vor publica datele numărării de popor, făcută la sfârșitul anului trecut, se va dovedi cu numeri acest adevăr.

Deja este cunoscută până acuma o pildă, care ar trebui să puie pe gânduri cu deosebire pe poporul maghiar. Sunt cunoscute acum datele de numărare privitoare la *Budapesta*. Și știți care e rezultatul? Acela, că în *Budapesta*, în faimoasa capitală a Ungurilor, Jidovi sunt cu 85 de mii mai mulți, decât creștinii, adică decât Ungurii, Nemții, Sârbii, Slovacii etc. toți la oaltă.

Acum sunt 10 ani s'au aflat în *Budapesta* 103 mii și 317 de Jidovi; în 10 ani acest număr s'a împătrit aproape, fiind acum 405 mii de Jidovi și numai 320 mii de creștini.

Eată *Budapesta* — jidovită!

Marea mulțime a acestor Jidovi au venit la *Budapesta* din *Viena*.

În *Viena* în cei 10 ani din urmă le-a mers rău Jidovilor și de aceea foarte mulți au părăsit-o, luându-și calea spre *Ungaria* și îndeosebi la *Budapesta*, unde sunt îmbrățoșați și bine primiți.

Aici cu negoțul și a'ți întreprinderi ei fac averi, scoțând pe mulți nemeși de odinioară din moștile părințești. Astfel nu numai prin numărul lor mare Jidovii devin primejdioși, dar și prin aceea, că îmbogățindu-se, ei se întăresc și devin puternici.

Și precum e în *Pesta*, așa e și în alte orașe ungurești, unde — cum am zis — Jidanii se sporesc din cale afară.

În chipul acesta ei pot să devie pentru poporul maghiar tot așa de primejdioși, ca pentru Ruteni. Dar' asta

e treaba Maghiarilor. Noi văzând pildele acestea, trebuie să grijim să nu apucăm a fi năpădiți și stăpâniți de Jidani, cu deosebire pe terenul economic.

Despre aceasta vom vorbi în numărul viitor. (m.)

Zanardelli despre tripla-alianță. Ediția din *Paris* a ziarului „*Newyork Herald*” publică un interviu cu prim-ministrul *Italiai Zanardelli* asupra viitoarei atitudini a *Italiai* față de alianța triplă.

Zanardelli s'a exprimat în doi peri, manifestându-și însă simpatia față de *Francia*.

Italia — a zis *Zanardelli* — va îndeplini angajamentele luate asupra sa, dar în viitor se va angaja la noue obligamente numai după o chibzuire bine cumpenită. El interesele țării trebuie să le aibă în vedere. *Zanardelli* a accentuat, că *Italia* prin reînnoirea alianțelor nu urmărește decât menținerea păcii, fără animosități în contra *Franciei*. *Italia* și *Francia* trebuie la ori-ce cas să fie în bună prietenie, ceea-ce se va întări și mai mult prin întrevăderea dela *Toulon*.

Din aceste — dacă sunt adevărate — se vede apropierea *Italiai* de *Francia*.

Nouă lege de presă în *Austria*. Din *Praga* se anunță, că ministrul de justiție a trimis o ordinațiune procurorilor de stat cu îndrumarea, ca cu ocaziunea censurării și eventual confiscării ziarelor să respecte strict dispozițiile legii și. să fie mai puțin

FOITA.

Ce e mai rău.

Ce-i mai rău în lumea mare?
 Este cearta dintre frați,
 Când sunt între ei certați.
 La părinți e supărare,
 Ear' dușmanii rid în cor
 De nesocotința lor.

Când dușmanul urmărește
 Drepturile, legea ta,
 Nici-odată nu uita:
 Cu dreptate te 'ntărește,
 Cu-ai tîi frați bine uniți
 Veți lupta nebiruiți.

De se află oare-cine
 Între frați nesocotit
 Și e c'un dușman unit

Nu e frate bun cu tine,
 Că-i dela dușman venit,
 E un om nesocotit.

Pe-acela să-l lași să moară
 Rușinat și vînzător
 Că e om din ceata lor,
 Dar' nici dinșii nici în doară,
 În nimic nu-l socotesc
 Și ei îi desprețuesc.

Luptă-atunci când timpul cere,
 Ca să lupți cu frații tîi
 Contra oamenilor răi,
 Apărând limbă și-avere,
 Căci atunci vei birui
 Când cu-ai tîi unit vei fi.

Nu e rău mai mare-n lume
 Ca atunci când ai ajuns
 Ca să fii mereu supus
 La dușman străin de nume;
 Atunci totul ai pierdut
 Înzădar te-ai mai născut.

Când dușmanul urmărește:
 Limba, legea, dreptul tîu,
 Tu te 'nrede 'n D-zeu
 Și te luptă voinicește,
 Căci luptând de vei muri
 Neuitat de-ai tîi vei fi.

Ei cunună-ți vor depune
 Pe mormînt de amintire
 Și cu drag și cu iubire
 Numele tîu îl vor spune
 Și vor fi făloși cu toții,
 Te vor lăuda nepoții.

Nu e rău mai mare-n lume
 Ca să lași fii în robie
 Schinjuiți în sărăcie
 Blăstămându-ți al tîu nume,
 Chiar în luptă ei cuprinși
 De rușine sînt învinși.

Ioan Călța, artiler. c. și reg.

riguroși, pentru-ca astfel se se pună odată capăt recriminărilor în parlament. În legătură cu aceasta se anunță, că ministrul de justiție va înainta în, curând parlamentului o nouă lege de presă.

DESMEMBRAREA AUSTRO-UNGARIEI. Ziarele rusești în isonul ziarelor franceze în atacurile contra alianței triple și în special contra Austro-Ungariei. Între altele „Novosty” susține, că desmembrarea Austro-Ungariei e inevitabilă și acest mare eveniment îi dă de gând și Rusiei, de oare-ce provinciile austriace vor ajunge sub supremația Prusiei. Monarchia austro-ungară, după părerea lui „Novosty”, numai așa poate evita acest desastru, dacă va eși din tripla alianță și se va alătura Rusiei și Franței.

Adecă acesta e scopul atacurilor!

„Zastava” despre pasivitate. „Zastava”, organul Sârbilor radicali se ocupă la locul prim în nr. 51 cu atitudinea naționalităților la alegerile viitoare de deputați. În partea a doua a articolului fixează poziția Slovacilor, cari în ori-ce cas nu vor pute isbuti cu vre-un candidat național, — și constată, că în împrejurările actuale și pentru Slovaci numai pasivitatea e favorabilă. În partea primă se ocupă de chestiunea mult discutată în presa românească, cu chestia activității la viitoarele alegeri. — „Zastava” aprobă însă cu toată tăria punctul de vedere al elementelor cu adevărată experiență în cele politice și a partidului național, adecă pasivitatea tuturor naționalităților nemaghiare din patrie, — și consideră dorul unor tineri de a se vedea cu mandat numai pentru gloria de a fi deputați, ca o întreprindere care poate avea urmări foarte stricacioase cauzei naționale.

PROCESUL ÎN CHESTIA IANCU. În procesul pentru încununarea mormântului lui Iancu, pornit contra vrednicilor noștri tineri Scurtu și Novacovici, tribunalul din Deva în ședința ținută în 23 l. c. a sistat procedura, în urma excepțiunilor făcute de dl avocat Fr. Hossu-Longin.

Procurorul a dat recurs.

Risipirea banilor fondului religionar. Cetim în „Deșteptarea” din Bucovina, nr. 19 a. c.:

„O nouă și grea lovitură s'a dat zilele trecute neamului nostru, o lovitură ce va avea cele mai triste și dăunătoare urmări pentru noi.

E lucru hotărât, că din rentele fondului religionar vor fi luate la două sute de mii de coroane, ca cu banii acestia să fie introdusă în rezidența metropolitană lumina electrică și 12 mii de coroane pe an vor fi cheltuite cu întreținerea instalațiunii electrice. Potop de miserie nedescriptibilă bântuie poporațiunea noastră și guvernului i-a trântit prin cap să ilumineze rezidența, să chel-

tuiască sumedenii de bani pentru o deșertăciune.

Poporul nostru pierde în întunec și sărăcie, preoțimea noastră necăjește — și guvernul dimpreună cu consistorul hotărăsc să cheltuiască banii fondului religionar cu nimicuri. Multe nelegiuri s'au petrecut în biserica noastră, însă pare-că nici una n'a întrecut așa de mult hotărârile omeniei ca cea cu luminarea electrică a rezidenței. Mai ales spună lumea ori de n'avem dreptate!

SIMPLIFICAREA ADMINISTRAȚIUNII. Proiectul de lege, referitor la simplificarea administrațiunii, va fi înaintat parlamentului imediat după feriele Paștilor. Prim-ministrul Szell, ca ministru de interne voeste ea în luna lui Aprilie să treacă acest proiect prin ambele corpuri legislative.

Îndeosebi sunt de remarcat două puncte din proiect. Anume: Cu sfârșitul anului curent, manipularea casselor comitatense va trece la oficiile de dare. Esactorii comitatensi numai succesiv vor fi trecuți de ministrul de finanțe, și se vor mărgini la administrarea banilor comunelor. Toți oficialii, cari nu vor trece la pensie din cauza bătrânețelor, vor fi denumiți la recomandarea șefșpanilor de ministrul de finanțe, în posturi corespunzătoare.

Scriitorii ruși și cnuta căzucească. Din Paris se anunță, că o grupă de publiciști și scriitori ruși de acolo, între cari sunt și persoane de mare greutate, au adresat din Paris un manifest către presa din toată lumea, prin care cer ca să fie demascate sălbătécțiile sevărșite de poliția rusească cu ocaziunea ultimelor turburări studențești. În Petersburg poliția s'a năpustit asupra mulțimii pacifice și neapărate de mai multe mii de oameni. Cazacii au încunjurat mulțimea, au tras focuri vehemente, au isbit cu cnutele și au călcat în picioare pe nenorociții ce le-au stat în cale. Cei-ce au îndrăznit a protesta în contra acestor cruzimi, între ei mai mulți oficeri în uniformă, au fost maltratați și arestați. Manifestul provoacă factorii competenți superiori, ca să nu mai sufere cruzimile poliției.

Din România.

Regele României la manevrele noastre.

Ziarele maghiare scriu, că în cercurile diplomatice din București se vorbește, că Majestatea Sa Regele Carol, la invitarea Monarchului nostru va lua parte la manevrele din Ungaria ale armatei austro-ungare.

Alegerile.

La alegerile pentru colegiul I. și II. de senat au reușit aproape în toate locurile candidații partidului național-liberal. Între cei aleși sunt și 2 juriști și 1 conservator.

Moartea lui Vasile Maniu.

Sâmbătă noaptea a murit în București Vasile Maniu, membru al Academiei Române și fost vicepreședinte al curții de apel din Iași. Născut în Lugoj la anul 1824, a trecut după terminarea studiilor juridice în România, unde a desfășurat o întinsă activitate pe terenul literaturii juridice și îndeosebi istorice.

DIN LUME.

O vorbă de împărat.

Știm, că pe Wilhelm II., împăratul Germaniei, l-a lovit un tiner de 20 ani cu o bucată de fer în față. Împăratul după vre-o două săptămâni s'a însănătoșat. Dieta din Berlin a folosit prilejul, ca să-și arete credința față de el și a trimis o deputațiune, care să-l salute, că Dumnezeu l-a scăpat de primejdia cea mare. Împăratul a mulțumit deputației și în răspunsul său a spus-o fără încunjur, că tinerul, care a avut îndrăzneala, nu a fost nebun, cum ziceau unii și alții. Pățania lui este un semn al timpului, de oare-ce — adause împăratul — tinerimea în ziua de azi este stricată și decăzută, poporul și mai ales tinerimea nu mai are respect cuvenit față de autorități. Urmarea este, că vaza împăratului și a coroanei a scăzut mult în timpul din urmă.

Din China.

Neînțelegera primejdioasă dintre Anglia și Rusia pentru linia ferată dela Tiencin a fost delaturată deocamdată. Rusia s'a dovedit mai tare. Ea este pe cale a câștiga o parte din China, Mandjuria.

Revoluția în Rusia.

În țeara muscălească se petrec lucruri mari. Muscalii nu vreau nici ei să se mai lase stăpâniți de voința unui singur om și a câtorva miniștri, ci strigă cu glas pătrunzător: *Lege și libertate!*

Guvernul Țarului a crezut, că va fi destul de bine, dacă va purcede cu cea mai mare asprime în contra studenților, sufletul turburătorilor. Dar' prin asta s'a pus numai ulei pe foc. Știm, că răspunsul la toate acestea a fost un glonte repezit de un student în capul ministrului școalelor rusești. În contra studenților s'a pornit deci goană și mai mare. În luptele ce s'au încins pe străzile orașelor principale din țeară, au fost omorâți o mulțime de studenți și studenți universitare. Temnițele încă sunt indesate de studenți și poliția tractează cu ei în modul cel mai barbar, în toată ziua bătându-i cu gârbașul.

În contra lui Pobedonosceff, procuratorul suprem al bisericii, încă s'a făcut o încercare de omor. Un nihilist a tras asupra lui patru focuri de revolver, dar' nu l-a nimerit. Ba și sub palatul Țarului s'ar fi găsit niște bombe. Țarul și guvernul sunt îngroziți și au luat sfat, ca să se facă dreptate și să se curmeze prigonirile în contra studenților.

Burii și Englezii.

De oare-ce Burii n'au putut primi pacea, cu care i-a imbiat guvernul englez, lupta omoritoare în Africa-sudică s'a început din nou. Burii sunt deciși să-și apere libertatea până la ultima picătură de sânge. Ei se simțesc destul de tari, mai ales că însuși Kitchener a declarat, că n'are destulă putere, ca să-și atace.

Telegramele ne anunță mai multe lupte cu noroc schimbăcios. În urma acestor lupte guvernul englez dă de știre, că earăși vrea să înceapă tractări de pace, și să facă Burilor concesiuni mai multe, ca cele de până acum.

SCRISORI.

Din luptele noastre culturale.

Măciova, Martie 1901.

Sunt abia vre-o câteva zile de când ni-s'a dat de nou a înțelege, că stăpânirea noastră numai înaintarea noastră n'o poate vedea cu ochi buni și spre a ne împedea ne pun zi de zi bâte în roatele progresului nostru. Ne cunoaștem mai de mult și știm foarte bine, că mai bine ar suferi compatrioții nostri pipercă în ochi, decât să ne vadă ajunși la bine. Dar' dorul nu caută la pedeci și așa și noi având dor de înaintare și cu ajutorul lui D-zeu doar' totuși vom pute înainta, nebăgând în seamă bâtele ce ni-le pun în roate.

Spre a dovedi cele zise până aci desfășur următorul cas:

În anul 1893 ni-s'a împlinit un dor de mult dorit. Doriam adecă ca să avem și noi un cor vocal și nu lipsia nimic decât conducătorul. În toamna anului 1893 ne dă Dumnezeu un învățător tânăr, care spre marea noastră bucurie ne constituie într-o reuniune de cântări, înființă corul și în scurt timp ne făcăm să putem preamări pe Dumnezeu cu cântări în cor de 4 voci. Ne vedeam visul cu ochii și nu știam cum să-i mulțumim pentru-că ne-a împlinit dorința. Ne-a instruit apoi cântări lumești, am aranjat concerte și bucuria ne era la culme. Nu ne mai lipsia decât statutele. Compuse dl învățător și statutele și sub numele de: „Reuniunea română de cântări din Măciova”, le trimise spre aprobare. La o jumătate de an ni-se retrimis statutele cu adaosul, că să le compunem și în limba maghiară. S'a făcut și asta și s'au subșternut de nou. La 9 luni însă ne vin statutele neaprobate, cu un rescript, în care ni-se aduce la cunoștință, că din motivul, că comuna noastră e prea mică și așa reuniunea noastră nu se va pute susține etc., statutele nu ni-s'au aprobat. Cu multă părere de rău ni-a împărtășit bunul nostru învățător această veste, dar' ne-a promis că va căuta el mijloace și le va subșterne și a 3-a oară spre aprobare. Și ce a zis a și făcut.

A compus de nou o rugare, a cerut dela comitetul parochial o adevăriniță, prin care să documenteze că corul nostru e și cor bisericesc, condus de învățătorul confesional, că cantor și că comuna bisericască îngrijește de susținerea corului provăzându-l cu toate cele trebuincioase etc. și alăturând adevărinița la rugare le-a subșternut a 3-a oară. Acum însă nu le-au mai ținut cu lunile, căci în 5 săptămâni ni-le-au și trimis înapoi, dar', se înțelege, ear' neaprobate. Ni-s'a răspuns scurt, că de oare-ce înaintașul meu nu a aflat de bine a întâri aceste statute și basat pe aceleași motive, nici eu nu le întăresc (subscris un secretar ministerial), așadar' pentru-că: „N'a vrut Nan, nu vrea nici Bran”. Și apoi așa motiv dela un pretins domn mare, nici că-și poate omul închipui. Se vede, că ei nici n'au mai cetit rugarea și adevărinița alăturată ei, oi când au oohit statutele le-au aruncat și respins, motivând respingerea în felul arătat. Și

ce să fie cauza de se fac așa tare de ris? E numai, că ei ceacă cu ori-ce preț să ne împedea în progres, fiind din fire așa de fricoși, încât se tem chiar și de umbra proprie. Se tem, că vom înainta și că apoi îi vom strimțora.

Dar' astfel de pedeci nu ne opresc pe noi de fel, astfel de bâte puse în roatele noastre sunt cu mult prea putrede, decât să ne poată opri. Cei iubitori de înaintare totuși vor înainta, așa și noi! Corul nostru tot nu e desființat, pentru-că în biserică preamărim pe Dumnezeu cu cântări în cor și cântările lumești tot în cor le cântăm, când ne adunăm la petreceri și dela asta nu ne poate opri nime, pentru-că nu e lipsă de statute. Harnicului nostru învățător îi mulțumim pentru toată osteneala avută și-l rugăm ca să ne povățuiască tot ca până aci.

(Coristul.)

Conferențele economice.

Cetatea-de-baltă, 18 Martie 1901.

Ministrul de agricultură vrând să arete cât de mult iubește toate popoarele țării, a dispus să se țină conferențe economice prin toate comitatele.

În comitatul Târnavei-mici, în anul trecut s'au ținut în 10 comune 80 de prelegeri, și toată prelegerea s'a răsplătit cu 30 de coroane. În anul acesta s'au ținut ear' în 10 comune 50 de prelegeri, și pentru toată prelegerea s'a plătit 20 de cor., mulți bani, dar' și acestia domnii maghiari, membri ai reuniunii economice comitatense, al cărei președinte este fișpanul, i-au întors aproape toți numai în folosul Maghiarilor.

Astfel de prelegeri, într'adevăr că pentru popor și prin urmare și pentru al nostru, sunt de mare însemnătate, și ar aduce mult folos și îmbunătățire, dacă i-s'ar, preda în mod cuviincios, adecă în limba sa proprie, care o vorbește și o înțelege, pentru-că vorbindu-sela inima poporului despre prăsirea și cultivarea pomilor, despre legumărit, despre producerea, grija și folosul gunoiului, cu care economii nostri fac încă mari greșeli, din cari îndură multă daună; despre arat și sămănat, cu care încă greșesc mult; despre prăsirea, creșterea și cultivarea a tot felul de animale domestice; despre cultivarea plantelor de nutreț; despre cunoașterea legilor de câmp, pentru a căror necunoaștere și neobservare multe suferă poporul, mai cu seamă pe unde încă nu este făcută comasarea; despre cunoașterea morburilor lipicioase și despre datorința de a grijii cu scumpătate de sănătatea animalelor de casă; despre prăsirea și cultivarea viilor; despre stupărit și altele tot atâtea obiecte din economia rurală; despre acestea — zic — vorbindu-le poporului după priceperea și înțelesul lui, ascultându-le dela oamenii sei, le-ar înțelege, și adevărat, multe bune ar primi și apoi în asta privință, mai văzând și esemplul preoșilor, al învățătorilor și al altor bărbați de-ai lor de încredere deștepți și luminați, atunci și poporul ar

*) Cereții aprobarea statutelelor dela constitorul bisericesc și nu vâ mai bateți capul cu ceji dela Budapesta.

fi mai serios, și în purtarea economiei ar mai părăsi moda cea veche, ruginită, erezită dela moși și strămoși și ar accepta economia cea modernă rațională.

Dar' la noi ferit-o sfântul de așa ceva, că mai marii nostri nu se îngrijesc, nu procedează astfel și față de cei-ce nu sunt Maghiari și special față de noi Români; că și acum bună oară cu predarea prelegerilor populare, Maghiarii s'au purtat foarte nedrepti cu noi Români din acest comitat, că în anul trecut, cum am zis, s'au ținut prelegeri în 10 comune și numai într'una s'a ținut și în limba română; în anul acesta ear' în 10 comune și ear' numai într'una și în limba română, deși de-a-rîndul și în celelalte comune avem biserică, parochii, cu popor în unele în majoritate față de Maghiari, d. e. în Hususău Maghiari sunt numai la 289 și Români până la 500 și totuși pe Români i-au neconsiderat, s'au ținut prelegeri în Hususău în limba maghiară și germană, românește nu; asemenea și în toate celelalte comune, Români au fost delăturați, așa că Români din 18 comune, aproape 8000—10000 au fost lipsiți de dreptul de a asculta și niște prelegeri din economie, deși acele sunt plătite și din sudoarea noastră! Asta-i dreptatea în țeara noastră! În fața acestor fel de stări, noi, frați Români, să ne încredem în noi și în puterile noastre, să ne ajutăm noi pe noi și D-zeu sfântul ne va ajuta, căci nu e târziu nici acum în ciasul al 11-lea. Numai să voim, ne putem ajuta, scăpa și mântui, așa că punând umăr la umăr să înființăm și noi reuniuni de economie, câte tracte protopopești, atâtea reuniuni române de economie și alte însoțiri folositoare și preoții, învățătorii și alți cărturari cu inimă bună, să emuleze întru ținerea prelegerilor din economie și de tot felul de învățături și povești bune la popor; să ne lucrăm moșiștele după economia rațională, să înființăm casse de păstrare, magazine de bucate, să nisuiam a ne înmulți venitele pe căi potrivite timpului de acuma, și cele câștigate să le păstrăm cu scumpătate. Eată acestea și altele, tot atâtea mijloace de a ne îmbunătăți starea de subsistență; să grijim cu scumpătate de biserică și școală, că până le vom avea pe acestea și vor fi ale noastre, nu ne vor pute contopi în marea străinismului, vom rămâne și vom fi tot aceea ce am fost și sântem, adecă: *Români*. Să nu ne încredem, să nu contăm pe ajutorul și mila străinilor, căci ajutorul și mila străinului, ca și umbra spinului.

e. e. d.

Dela „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiu”.

Distribuire do semințe.

În ședința sa ținută ieri, subsemnatul comitet central a distribuit între membrii reuniunii în mod gratuit 19½ chlgr. sēmēnță de napi de nutreț; 62 chlgr. sēmēnță de trifoiu; 29 chlgr. sēmēnță de lufernă și 5 chlgram. sēmēnță de cânepă italiană, toate în preț de aproape 200 cor. Împărtașiți au fost următorii, și anume:

A. Sămânță de napi.

Nicolae Joandrea, ospătar în Sibiiu cu 1 $\frac{1}{2}$ chlgr.; Ioan Maxim, proprietar, Avrig; Vasile Cărpenișan, învățator, Răhău; Ioan N. Cărpenișan, măcelar nr. 47, Gârbova; Coman Gligor, învățator, Sibiiu; *la fiecare câte 1 chlgr.* Irimie Răduț, notar, Racovița; Nicolae Cărpenișan, paroch, Gerasim Cărpenișan, notar, Ioan N. Flosa, paroch, toți din Răhău; Teofil Căliman, învățator, Rășinari; Demetriu Săcărea, învățator pens., Sebeșul-superior; Vasile Maxim, paroch, Ioan Căndea, protopresbiter, ambii din Avrig; Ignatie Filip, paroch, Toma Delorean, econom, ambii din Reci; Constantin Prie, paroch, Toma Măhăra, învățator, ambii din Săcădate; Ioan Bucur, învățator, Lancrem; Vasile Opreș, capelan, Demetriu Băilă, învățator pens., ambii din Șura-mare; Demetriu Lăpădat, dir. școlar, D. A. Mosora, învățator, ambii din Seliște; Demetriu Orăștian, învățator, Apoldul-inferior; Adam Micu, notar, Poiana; Coman Baca, paroch, Aurel Milea, notar, ambii din Poplaca; Ioan Manta, paroch, Gurariului; Petru Sopa, econom nr. 36, Fofeldea; Ioan Micu, proprietar, Sebeșul-inf.; Comuna politică Vale și Sabin Savu, notar în Vale; *la fiecare câte 1 $\frac{1}{2}$ chlgr.*

B. Sămânță de tritoiu.

Bucur Dancăș jun., proprietar, Rășinari; Ioan Ivan, notar, Gurariului; *la ambii câte 3 chlgr.* Nicolae Maniș, paroch, Vurpăr; Ioan Alexandru, paroch, Ilimbav; Dr. George Prunaș, medic, Ioan Stoia, învățator, ambii din Orlat; Toma Dragomir, paroch, Porcești; Teodor Orlea, comptabil, Cămpeni; *la fiecare câte 2 chlgr.* Ioan Stănuț, econom, Ilimbav; Ioan Petrișor, paroch, Alțina; Sava Cătană, econom, Laz; Nicolae Gavrea, paroch, Bendorf; Ioachim Muntean, paroch, Gurariului; Ioan Hanzu, paroch, Cacova; George Dănilă, direct. școlar, Racovița; Ioan Bucur, învățator, Lancrem; Toma Doican, paroch, Sebeșul-inferior; Demetriu Băilă, învățator pens., Șura-mare; *la fiecare câte 1 $\frac{1}{2}$ chlgr.* Comuna bisericască și Comuna politică, Galeș; Avram Acileneșcu, notar în Galeș; Comuna bisericască Racovița, Valeriu Florian, paroch, Irimie Răduț, notar, toți din Racovița; Nicolae Cărpenișan, paroch, Răhău; Teofil Căliman, învățator, Rășinari; Demetriu Săcărea, învățator pens.; Ioan Mateiu, Comuna bisericască, toți din Sebeșul-superior; Comuna politică Bendorf, Ignatie Filip, paroch, Toma Delorean, econom, ambii din Reci; Constantin Prie, paroch, Toma Măhăra, învățator, ambii din Săcădate; Demetriu Chirca, învățator pens., Dem. Lăpădat, dir. școlar, D. A. Mosora, învățator, toți din Seliște; Dr. Ilie Beu, medic, Sibiiu; Ioan Beu, econom, Maria Beu, economă, ambii din Apoldul-inf.; Coman Baca, Aurel Milea, notar, ambii din Poplaca; Ioan Manta, paroch, Gurariului; Petru Sopa, econom nr. 36, Fofeldea; Ioan Micu, proprietar, Sebeșul-inferior; *la fiecare câte 1 chlgr.* Vasile Maxim, paroch, Avrig; Demetriu Orăștian, Apoldul-inferior; Comuna politică Vale și Sabin Savu, notar, Vale; *la fiecare câte 1 $\frac{1}{2}$ chlgr.*

C. Sămânță de lufernă.

Ioan Ghișă, paroch, Rechita 3 chlgr.; George Muntean, măcelar Mercurea; Adam Micu, notar Poiana; Vasile Blaga, învățator, Lancrem; Romul Simu, învățator pensionat, Sibiiu; *la fiecare câte 2 chlgr.* Ioan N. Flosa, paroch, Răhău, 1 $\frac{1}{2}$ chlgr. Moise Pop, proprietar, Ioan Troanca, econom, ambii din Ludoș; Teodor Neșă, paroch, Bungard; Ilie Iosof, paroch, Galeș; Iacob Hodoș, econom, Aciliu; Sava Cătană, econom, Laz; Nicolae Cărpenișan, paroch, Gerasim Cărpenișan, notar, Vasile Cărpenișan, învățator, toți din Răhău; Vasile Maxim, paroch, Ioan Căndea, protop., ambii din Avrig; Coman Baca, paroch, Aurel Milea, notar, Poplaca; Comuna politică Vale și Sabin Savu, notar în Vale; *la fiecare câte 1 chlgr.* Demetriu Chirca, învățator pensionat, Seliște; Demetriu Orăștian, învățator, Apoldul-de-jos; Ioan Micu, proprietar, Sebeșul-inf.; *la fiecare câte 1 $\frac{1}{2}$ chlgr.*

D. Sămânță de cânepă italiană.

Moise Pop, proprietar, Ioan Troanca, econom, ambii din Ludoș; Ignatie Filip, paroch, Toma Delorean, econom, ambii din Reci; Nicolae Opreș, capelan, Șura-mare; *la fiecare câte 1 chlgr.*

Pachetele de sămânțe cu numele membrilor împărțșiți se află depuse în *hala de vânzare a »Reuniunii economice transilvane săsești«* din Piața-mare, (fosta prăvălie a lui Vidrighin, casele casinei internaționale), de unde se pot lua în primire pe lângă o simplă adeverință de primire.

Membrii împărțșiți sunt rugați a ne face la timpul seu raport cât mai amănunțit despre modul de purcedere la cultura acestor plante, cum și despre rezultatul recoltei.

Din ședința comitetului central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu«, ținută la 26 Martie n. 1901.

Dem. Comșa, președinte, **V. Tordășianu,** secretar.

Plantare de pomi.

Ne luăm voce a vesti pe cei interesați, că *Duminică, 18/31 Martie* vom planta în grădina fiecărui membru al reuniunii noastre cu locuința în *Apoldul-inf.* câte un *altoiu* (măr pădul), dăruit de reuniune. Din acest prilej membrii noștri au fost poțșiți a-și întocmi de cu vreme câte o groapă de 1 metru largă și 1 $\frac{1}{2}$ metru adâncă cu adaosul, că pământul mai deasupra, ca mai bun, să-l pună de o latură, ear' cel scos din fundul groapei, ca mai sărăcăcios, de cealaltă latură a groapei.

De oare-ce se vor ține și demonstrațiuni practice și asupra altor chestiuni din ramul pomăritului — invităm la acaastă lucrare folositoare pe cultivătorii de poame.

Sibiiu, 26 Martie n. 1901.

Comitetul »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului«.

D. Comșa, vicepres., **V. Tordășianu,** secretar.

Mormintele marilor noștri
dela anul 1848.

De Silvestru Moldovan.

(Urmare și fine).

Alexandru Sterca Șuluțiu
de Cărpeniș.

»Floarea românismului... Acest epitet potrivit și binemeritat i-s'a dat în ziarul »Românul«, din București, arhiepiscopului și metropolitului *Alexandru St. Șuluțiu de Cărpeniș.*

»Floarea românismului« a fost acest mare bărbat al națiunii noastre pentru iubirea nemărginită, ce o avea față de poporul românesc, ear' pentru lupta și alcătuirile sale, se poate numi un uriaș al trecutului nostru.

Cine un altul din marii noștri și-a iubit mai ferbinte națiunea, ca metropolitul Șuluțiu și cine a lucrat cu mai mare desinteresare pentru al ei bine, ca acest vrednic urmaș al episcopului Clain?

Descendent din nobila și renumita stirpe a *Șuluțestilor*, Alexandru Șuluțiu s'a ridicat prin vrednicia sa și în baza însușirilor nobile și virtuților, ce-i împodobeau spiritul, la cea mai înaltă treaptă a bisericii sale.

Păstor adevărat, el era iubit de poporeni și ca paroch și protopop în Bistra, ear' dela 1836 înainte, — când fu numit de vicar al Sălagiului și la 1850 de episcop și apoi metropolit, — numele lui legat este de mari și românești fapte și de uriașe alcătui și nedespărțit este de mersul istoriei poporului român din această patrie!

Măreață figură, suflet nobil, sentinela trează și apărător vajnic al neatrării autonome a Ardealului, în preajma mormântului tău ne plecăm capul cu venerațiune, cum face-vor generații de-arîndul veacuri înainte, după-cum bine a zis unul din vorbitori, canonicul Elie Vlăsa, la așezarea rămășițelor tale pământești în locașul de veci:

»După multe veacuri vor veni strănepoții, ca să ude *cu lacrimile mulțumitei și recunoștinței* mormântul și să binecuvinte sufletul tău glorificat.«

Metropolitul Șuluțiu a răposat în toamna anului 1867 și a fost înmormântat, la dorința sa, nu în cripta de sub rezidența metropolitană, unde dorm somnul vecinic cei mai mulți din marii episcopi ai Blajului, ci în cimiterul opidului Blaj.

Directorul fundației Șuluțiane i-a ridicat la mormânt un frumos monument, pe care se află următoarele inscripții:

Pe latură din față mormântului:

Alexandru conte Sterca Șuluțiu
de Cărpeniș.

Arhiepiscop și Metropolit gr-cat. de Alba-Iulia.
Consilier intim al M. S. C. R. A. Decorat
cu ord. coroana de fer. cl. I., ord. Francisc
Iosif I., ord. lui Leopold în gradul de
mandator etc., mort în 7 Septembrie 1867.

Pe latură din dos:

»Numai moartea mă desparte de națiune!« *)

*) Aceste cuvinte le-a pronunțat înaintea unei deputațiuni, care l-a felicitat pentru eroica apărare a autonomiei Ardealului, atunci când ministerul maghiar propuse destituirea lui, pe cuvânt, că numai metropolitul Șuluțiu împedecă unirea Ardealului.

Nicolae Solomon.

»De-aşa vremi se-nvredniciră cronicarii și rapsozii,
»Veacul nostru ni-l umplură saltinbancii și Irozii,
»In isvoadele bătrâne pe eroi mai pot să caut...

Așa a cântat Eminescu despre Basarabi și Mușatini. Aceste versuri va trebui să le repetăm nu peste mult despre marii noștri luptători dela 1848, noi, fiii altui veac și altor vremuri, deosebite de acele, în cari ei au luptat și s'au jertfit...

Dacă petre scumpe vrem să aflăm în coroana trecutului nostru, dacă de caractere avem lipsă, să le căutăm la marii noștri de atunci. O epopee sguduitoare a fost lupta noastră dela 1848, ear' eroii ei împodobiți au fost cu înalte virtuți, cu iubire de neam, cu nobleță în suflet, cu abnegație și tărie de caracter.

Aurul și în foc tot aur rămâne... »*Român m'am născut și Român vreau să mor*... așa a răspuns cu tărie de caracter antic prefectul *Nicolae Solomon*, atunci când a fost pus la probă, ca pentru bunuri lumesti să părăsească cauza poporului său.

Solomon, născut la 1820, în Spring, se afla în România, când glasul comitetului național chema la arme pe Români. El se reîntoarce în patrie și fu numit de prefect al legiunei din *Hafeg*. Aici își organiză prefectura, și desarmă pe Ungurii din comitatul Huneadoarei, făcându-i inofensivi.

Solomon era bărbat rezolut și energic; el susținea ordinea cu mână de fer, pedepsia escesele și era just și echitabil față de dușmani. Prin atitudinea aceasta el impuse dușmanilor astfel, încât comandantul armatei ungurești din Ardeal, *Bem*, prin o scrisoare datată în Deva la 9 Febr. 1849 îi făcu propunerea să treacă în partea rebelilor, oferindu-i, în numele guvernului unguresc, lui și trupelor sale favoruri deosebite.

Solomon refușă oferta, scriindu-i lui Bem între altele următorul vrednic răspuns:

'Mi-am tras sabia din teacă pentru apărarea tronului, pentru independența Ardealului și pentru fericirea națiunii române. Nu există comoară pe pământ, pentru care aș fi în stare să trădez aspirațiunile neamului meu și încrederea, cu care poporul român m'a onorat. Român m'am născut și ca Român vreau să mor.'

Eată o profesiune de credință din marii vremuri; o perlă strălucitoare din trecutul românismului!

Iancu și Vasvári.

— Lupta dela Fântânele. — O tradiție despre Iancu. —
(Urmare și fine).

În 6 Iulie 1899 s'a împlinit o jumătate de veac dela lupta din Fântânele, fatală pentru Unguri. Din incidentul aniversării aceste zile, ziarele maghiare au scris diferite schițe, în cari se relevează momentele mai însemnate din acel timp.

Dintre aceste pe noi ne interesează cu deosebire schița publicată de doamna *Gyarmathy* în *'Magy. Ujság'*, de oare-ce, în ea se cuprinde mărturisirea Țopului despre ziua luptei, precum și o tradiție despre *Iancu*, ce există la poporul maghiar din ținutul Călătei.

Doamna *Gyarmathy* este de naștere din *Mănăsturul-unguresc* (*Magy.-Gyerő-Monostor*), un sat așezat la poalele munților, în ținutul Călătei, de unde a plecat *Vasvári* în

După încetarea luptelor Solomon ocupă servicii publice în patrie până la 1869, când trecu earăși în România, unde reluă vechea sa carieră, pentru care se pregătise: cariera de farmacist, intrând în serviciul spitalului Brancovean din București.

El murì la 29 Aprilie 1875 în București și este înmormântat în cimiterul Belu.

PARTEA ECONOMICĂ.

Nutrirea vitelor cornute.

Vitele cornute au împărțit stomachul lor în patru despărțăminte, precum: ierborul, ciurul sau rețeaua, ghemul sau foiosul și chiagul, oari stau în legătură cu tuburile pentru întrarea și eșirea nutrețurilor din trup.

Nutrețul abia înmuiat în gură cu bale, intră în ierbar, care este despărțământul cel mai mare al stomachului și servește ca un magazin al nutrețului consumat. Acl se înmoaie și mai bine, se dospește puțin și după una până în două ore intră în ciur, unde se împarte în porțiuni mici și se întoarce earăși în gură, care rumegă, adecă toacă mărunt de a doua-oară nutrețul consumat. Peste tot o vită mare își mișcă fălcile în direcțiune orisontală cam de 40 ori, până-când rumegă un bol (porțiune) de nutreț, ear' bale produce o vită mare cam câte 60 chlgr. pe zi. Acestea sunt de mare însemnătate, de oare-ce înlesnesc alunecarea nutrețului prea uscat.

Nutrețul rumegat nu mai intră în burtă, ci în ghem, care e provăzut cu anumite table ca cărțile, unde se începe mistuirea în înțelesul strîns al cuvîntului, care se continuă apoi în chiag (rînză) și mațe. La mieii și vițelii cei mici, până-când sug, numai rînză e mai dezvoltată și conține o materie, oare închiagă laptele.

Porțiunile de nutreț, ce se aduc în gură se numesc boluri. Ele nu se pot aduce decăt atunci, când ierbarul este mai plin și vita se află în odihnă. Peste tot o vită mare când e sănătoasă rumegă de câte patru-ori pe zi. Când vitele se nutresc cu lătură sau alt nu-

treț mai mărunt, atunci trebuie să le dăm și ceva nutreț mai mare în paiu, ca să-și poată face rumegătura.

Când vitele sînt aplicate la lucruri continue și grele, atunci trebuie lăsate câte o oră două, nu numai să se nutrească, ci și să rumege, căci la din contră pot să moară de foame, cum se zice cu burta plină. Rumegatul la vitele cornute se privește pretutindenea ca un arătător, după care se pot cunoaște vitele sănătoase și bolnave, de oare ce acestea din urmă nu rumegă.

Nutrețul cel mai bun și totodată și cel mai ușor de mistuit este iarba. Aceasta încă cu cât e mai tinără, cu atât e mai nutritoare. De aceea în lunile de primăvară, vitele află cea mai bună iarbă la pășunat și odată se dereg și îngrășă, ear' după-ce iarba mai îmbătrânește, conține tot mai multă materie lemnoasă, prin urmare apoi nu mai are nici așa putere nutritoare, ca mai înainte.

Între nutrețurile uscate, cu cari se hrănesc vitele, fînul de pe livezile naturale ocupă primul loc. Cu cât fînul se face mai de timpuriu, prin Iunie; cu cât acela e mai ferit de rouă și ploii; în fine cu cât livezile naturale sînt așezate pe locuri mai roditoare, pe șesuri și lunci, cari favorisează mai bine creșterea deosebitelor soiuri de iarbă: cu atât acela este mai gras, mai ușor de mistuit și mai nutritor.

Un fîn bun făcut la timp conține cam 15 la sută albușuri (albumină), 4 la sută grăsime, 10 la sută materii zahăroase, 5 la sută săruri, 12 la sută apă și 54 la sută materii uscate. Cu cât nutrețul e mai bun, cu atât trebuie vitelor mai puțin până-când se satură; și din contră cu cât acela e mai rău și mai voluminos, cu atât le trebuie mai mult până-când se satură. Astfel cu un chilogram de fîn bun se nutrește vita tot așa de bine, ca și cu 4 chilograme de iarbă, sau napi de nutreț sau ca cu 3 chilograme de paie de grâu sau săcară, sau ca și cu o jumătate de ovės, orz sau făină de cucuruz. (Va urma).

munți. Datele ce le comunică dînsa sînt scoase din o conversație ce a avut-o de curînd cu un țeran ungar, tot de acolo, în etate de peste 70 de ani, care a cunoscut bine pe *Vasvári*. Numele lui este *Kovács István*.

Eată partile, cari ne interesează din schița doamnei *Gyarmaty*:

Țeranul *Kovács* și-a început istorisirea, spunînd, că săptămânile trecute a dat sălaş unui Țop bătrîn, care venise la țeară cu un car de scânduri și s'a cerut în gazdă.

»După cină — așa istorisește *Kovács* — 'I-am întreat, că fiind de pe Someș, nu știe ceva despre lupta cea mare dela Fântânele? 'Și-ar pute aduce aminte de cele înțemplete, căci nu e de ieri de alaltă-ieri. Și Țopul și-a adus aminte. A zis că se trăească și o sută de ani ar ține în minte fiecare cias din acea zi. A fost plină de groază, — zise el — dar' nu ne putem plînge, că bine s'a sfîrșit...

»Bine pentru voi, — îi zise Țopului, dar' can povestește-mi cum s'au petrecut

lucrurile, ear' Românu' mi-a spus din cuvînt în cuvînt următoarele:

— Tatăl meu și un frate mai mare se aflau în tabăra lui *Iancu*. Era tocmai la Sănzieni, știi ziua aceea, când noi Români avem datina a arunca cununi de flori pe coperișul caselor, ca să fim scutiți de grindină și trăsnete. Acela, căruia 'i-se oprește cununa pe coperiș, se cunună în curînd. Casa noastră era nouă și eu am aruncat cea dintăiu cunună pe ea.

În minutul acela a șuerat un glonț de pușcă, trecînd pe deasupra casei, apoi au urmat două, trei, o sută și o mie. Stâncile răsuna de bubuitul tunurilor și se perdeau în fumul pravului de pușcă. Fetele înspăimîntate aruncau cununile pe case, dar' nici acele nu s'au măritat atunci, căroră li-s'a oprit cununile pe coperiș, căci mulți din ficiorii noștri nu s'au mai întors dela Fântânele. Acolo a pierit și logodnicul sorei mele și tatăl meu și fratele... dar' zău nici din Un-

Prelegeri economice.

(Urmare).

II.

În a doua prelegere am arătat economilor adunați, că cu deosebire aici în com. nostru, unde sărac fiind pământul gunoiul este »baia de aur« a economului; baia, care răvarsă belșug și indetulare; am arătat cum tractează de mașter unii economi cu această »baie de aur«, cum o lasă de o risipesc porcii și alte vite prin curte în toate părțile; cum lasă de se scurge mustul de gunoiu pe șanțurile drumurilor, de îngrășă petrele acelora. Astfel de economi se aseamănă nebunului din poveste, care aruncându-și punga cu bani într'o apă afundă, strigă după aceea, că moare de foame.

Continuând am arătat, că nu trebuie să fie cineva un matematic așa mare, ca să poată socoti la ce perderi mari e spus pământul supus culturii pe fiecare an prin desele culesuri. Aceasta o poate face și cel din urmă plugar. Să luăm de pildă un pământ arător de o găleată sămănătură, care dă un car bun de grâu sau săcară, sau un car bun de cucuruz, când se cultivă cu de acesta, altul de coceni, bostani ș. a. Să socotim puțin greutatea acestor roduri și apoi să ne întrebăm puțin: cât îi dăm noi în schimb pământului acela prin gunoie?

Am arătat, că economii învățați au socotit, că un pământ arător de două jugere, cultivat cu cucuruz, perde într'un an la 280 chlgr. materii nutritoare: azot, cenușă și fosfor; cel cultivat cu grâu perde câte 290 chlgr., fânașele naturale perd și ele în tot anul la 300 chlgr., ear' trifoiștile la 320 chlgr. Dar' »la sacul din care tot iai și nu mai pui nimic, odată dai de fund«, zice un proverb de ale noastre. Cam așa au urmat pe cele mai multe locuri până acum economii nostri. Au arat pământul cu cele mai bune pluguri, au întrebuințat cele mai bune semințe, au săpat cu cele mai bune mașini, numai ca sacul cu culesurile să fie cât mai mare; dar' ca acest sac golit de atâtea-ori să fie earăși umplut, cum am zis, numai puțin s'au îngrijit.

Am arătat, că pământul supus culturii este ca și un burete plin cu apă.

guri n'a scăpat nici unul, de pomenire măcar.

A trecut multă vreme de atunci, dar' dacă îmi închid ochii, mi-se înfățișează totul ca aievea.

Kovács având un călindar din 1849 a căutat ziua Nașterii Sf. Ioan, care cade pe 24 Iunie sau 6 Iulie, în preseara căreia într'adevăr. Români au datină a arunca cununi de flori pe case.

În conversația ce a urmat mai departe între doamna Gyarmaty și Kovács, acesta i-a spus, că mai sunt în sat mulți oameni în viață, cari au văzut pe Vasváry și i-au ascultat discursurile însușite și că fantasia popoului i-a învăluit memoria în o aureolă ferică.

— Numai un păcat a avut Vasváry, — zise Kovács, — că n'a crezut. Dacă n'ar fi fost atât de fără credință, poate și azi ar fi în viață... De giabă i-am spus, *să nu se prindă cu Iancu, căci înaintea acestuia merge pretutindenea o femeie cu furca*

La început, până-când este întreg, ne-exploatat, el lasă tot mai mult; cu cât însă se lucră și storce mai des, cu atât se imputinează mai tare și rodurile lui. Este însă un mijloc, care întrebuințat la timp și înțelepțeste, poate face ca rodurile să nu slăbească nici-odată din pământ. Acest mijloc este gunoiul.

Am arătat, că îndată-ce intri în curtea unui econom, poți vedea, dacă el ține rind și regulă și pune preț pe gunoiul vitelor, sau nu. Economul, care ține regulă și pune preț pe gunoiul animalelor de casă, îl face o grămadă regulată aproape de grajd, ca aceea să fie cât mai aproape la rînit.

Am arătat, că platforma sau grămada de gunoiu trebuie așezată într'un loc mai gropănos, ca să nu se poată scurge mustul din gunoiu prin curte sau uliță. Dacă locul nu este destul de gropănos, se poate pregăti de așa, săpându-se până la un metru de afund. Dacă pământul din curte este cumva năsipos sau petros, atunci acela se înlocuiește și bătucește groapa cu de cel lutos, prin care să nu poată străbate udul.

Am arătat, că gunoiul dela cai trebuie scos în toată ziua odată sau de două ori, ear' dela celelalte vite numai la două-trei zile odată; că dacă gunoiul provine dela mai multe vite, și anume: dela cai, vite cornute și porci, acela trebuie să se amestece și astfel să se pună tot rînduri în grămada de gunoiu; că grămada trebuie formată așa de mare ca să încapă tot gunoiul pe ea; că gunoiul rînit trebuie așezat cât mai în grabă pe platformă, ca să nu evaporeze amoniacul (puterea) din el; că când se rînește în grajd, să nu se țină și ușa și ferestrele deschise, căci vitele fiind espuse curentului de aer, ușor se pot răci; că de câte-ori se aruncă gunoiul pe grămadă, aceasta trebuie călcată; că când vedem, că gunoiul e prea păios, atunci trebuie să-l udăm cu must; ca să nu mucezească; că grămada de gunoiu nu trebuie făcută mai înaltă de doi metri; că când sîntem pe isprăvite cu scosul gunoiului din grajd, îndesăm și călcăm bine grămada, apoi o acoperim cu niște lemne sau scânduri și astfel o lăsăm câte două-trei săptămâni ca să se dospească

în brâu, care e călăuzită de o capră neagră nevăzută. Aceasta arăta lui Iancu calea, cea bună, unde e scutit de ori-ce primeidie; dar', Vasvári n'a crezut.

— Dar' dta crezi? — îl întrebă d-na Gyarmathy.

— Baremi de-ar fi crezut Vasvári, — zise Kovács.

Tradiția »cu femeia cu furca în brâu și cu capra neagră nevăzută«, încât știu eu, nu există la poporul român. Ea s'a născut și se păstrează la Ungurii din Călata (Kalótaszeg), cari au atribuit vitejia Moșilor și triumfele lui Iancu unei puteri supranaturale.

De aceea era vai și amar de dușmanii, cari cutezau să se prindă cu Iancu...

Silvestru Moldovan.

și putrezească, apoi ne apucăm la cărățul aceluia în câmp.

Am arătat, că precum e calitatea sau felul pământului, așa trebuie să i-se pună și gunoiul. Astfel în pământurile mai lutoase, îndesate și răci se pune un gunoiu mai păios și mai puțin dobit, ca dobirea lui să se mai poată continua și în acela, ear' în cele mai năsipose se transportează un gunoiu pe deplin dobit (putréd), care să se poată descompune și intrupa cât mai curând cu pământul. Am arătat, că precum e soiul pământului, mai bun sau mai rău, așa i-se pune și gunoiu mai mult sau mai puțin; că din gunoiul transportat pe agri se mistue în anul dintâiu cam pe jumătate, în anul al doilea un pătrar, ear' în al treilea restul, așa că după trei ani nu se mai poate afla nici o urmă de gunoiu în pământ.

Am arătat mai departe, că gunoiul dela vitele cornute este mai apătos, mai rece și se putrezește mai încet, dar' ține mai mult în pământ, ca celelalte specii de gunoiu; că acela conține dela 70—80% apă și 20—30% materie uscată; că bunătatea unui gunoiu mai atiră și dela nutrețul, cu care se nutresc vitele; că atunci când se nutresc vitele cu iarbă sau lătură, gunoiul e tare apătos; că bunătatea gunoiului mai atiră și dela vîrsta vitelor. Astfel vitele mai bătrâne dau un gunoiu mai bun ca cele tinere.

(Va urma).

Prăsirea galițelor.

Curcile. La noi curcile nu se prăsesc în măsură așa mare, cum cere și consumația internă și esportul. Economii nostri au adevărată credință, că creșterea lor ar fi împreunată cu prea multe greutăți, ceea-ce însă nu e adevărat, căci dacă cultura lor ar fi așa de anevoioasă, ea n'ar fi în floare chiar și la Tătarii din Dobrogea, cari numai buni economi nu sînt.

Curcele noastre sînt foarte frumoase și bine dezvoltate, deci nu este de lipsă să le corcim cu alte soiuri. Pentru de a le feri de degenerare (pocire) să avem numai grije, ca din când în când să capete câte un curcan nou; în cazul acesta sângele li-se împropăștează și prăsila nu perde din greutatea corpului. Numai curca din Mecsico în America-centrală ar fi acomodată pentru de-a îmbunătăți soiul nostru, fiind mai mare și de tot albă. Curca de bronz din America-de-nord se deosebește numai în culoare de curcile noastre și numai curcanul este mai mare ca al nostru, dar' în schimb ouăle sînt de regulă mai mici.

Curca e adusă la noi din America, unde petrece și acum în codrii seculari în stare sălbatică. Rărindu-se codrii tot mai mult, și curcile sălbatică se imputinează din an în an. Cele dintâiu curci au fost aduse în Europa între anii 1532—1573, și domesticindu-se în curând, s'au lătit tot mai mult, așa că astăzi se numără între galițele noastre de frunte. Curca sălbatică este neagră în pene, ceea-ce observăm și la ale noastre, deși multe din ele sînt acum brunete, cenuși și albe. Cele negre se dezvoltă mai bine și se cresc mai ușor, nefiind așa de gingașe. În Anglia se

țin curcile numai 4 ani, eară curcanul numai 2 ani spre scopuri de prăsilă. La 6 curci trebuie un curcan. Curcile clocesc de 2 ori într'un an, pentru prăsire însă se folosesc numai puii din rîndul întâiu, fiindcă cei din rîndul al doilea nu ajung nici-odată mărimea celorlalți. Clocitul e bine să fie gata în lunile Aprilie și Maiu, ca așa puii să se poată bine desvolta până în toamnă.

Curca ouă de regulă tot în a doua zi și foarte arare-ori 2 zile după olaltă. Numărul ouălor variază între 12—24, ceea-ce atîrnă mult dela etatea curcii, precum și dela alte influențe. Curcile ouă bucurosi prin tufişuri și pe sub garduri în locuri ascunse, pentru aceea trebuie ținute înaintea amezii într'un loc închis, silindu-le astfel să ouă în cuibul pregătit anume.

La clocire să punem sub o curcă cel mult 15 ouă, mai multe nefiind în stare să le acopere. Ouă de găină putem pune sub curcă și mai multe. Curca clocește ouăle sale proprii în 4 săptămâni. Lângă cuibul clocei punem apă de beut și nutremântul necesar, fiindcă curca clocitoare nu-și părăsește bucurosi cuibul și așa din lipsa de apă și nutriție ar suferi. Cloceile să nu fie aproape una de alta, nici curcanii să nu se apropie de ele. Curcile sînt clocitoare foarte bune, pentru aceea se pot pune sub ele și ouă de găină, rață și fasani.

După-ce es puii din ouă, se lasă o zi sub cloacă, fiindcă în ziua primă n'au lipsă de nutriție, ci numai de căldură.

Puii de curcă sînt foarte gingași, pe lângă asta și foarte neîndemânatici, de aceea și cer o grijă mai deosebită și mai îndelungată, ca puii celorlalte galițe.

Timpul umed și îndeosebi ploaia îi poate omori, de aceea trebuie ținuti pe astfel de vreme la adăpost, ear' fiind udați, trebuie uscați la un loc mai cald.

Arșita soarelui încă nu le priește, de aceea vara îi lăsăm să umble numai dimineața între 8—10 și după amezii între 4—7 ore. Când timpul e domol, îi putem lăsa toată ziua pe afară până-când apune soarele.

La început dăm puilor de mîncare ouă ferte tare și mărunțite, pe care le amestecăm cu miez de pîne, puțină sîmîntă de cânepă, sau orz și făină de ovės, punînd totdeauna în nutremânt și ceva verdeață (sălată sau urzică sau frunze de ceapă tăiată mărunt). Eșind după câteva zile afară la cîmp, nu este de lipsă, ca să adaugem la nutremânt și verdeață. Din praxa dobîndită la creșterea puilor de curcă am învățat, că putem folosi ca nutremânt și următoarea amestecătură: $\frac{1}{3}$ părți ouă ferte tare și mărunțite, urzică, peliniță, frunze de ceapă verde toate zdrobite mărunt și $\frac{2}{3}$ părți de lapte acru. Felul acesta de mîncare li-se poate da timp de 2—3 săptămâni. În cele 2 săptămâni următoare să se amestece în nutremântul acesta și orz curățit, care înlocuiește apoi începutul cu încetul celalalt nutremânt. Puii nu trebuie lăsați în cele 8 zile dintăiu după eșirea lor din ouă afară în liber, ci îi ținem într'un loc acoperit, aerisat și scutit de vînturi. După-ce încep a eși pe afară, să fie feriți de urzicioi, cari arzîndu-le capul cel pleșuv, le poate cauza și perirea.

La început puii sînt a se nutri mai des, tot cam la 2—3 ore, mai tîrziu de 3 ori pe zi, totdeauna însă regulat la acelaș timp. Puii se desvoaltă mai bine decă se dedau începînd dela etatea de 2 luni să doarmă pe prăjini.

Reghiuanul.

Societăți de asigurare pentru vite.

(Urmare și fine).

La statutele publicate în cei doi numeri premergători sînt puține lămuriri de dat, parte fiind folosul cel mare împreunat cu întemeierea astorfel de societăți prea evident, parte fiind și lucrul relativ simplu.

Ce privește taxele, cari sînt de două feluri, se va avè în vedere la stabilirea lor numărul membrilor și al vitelor asigurate. Taxa de înscriere sau taxa fundamentală, menită a forma fondul înatacabil al societății, e bine să nu fie socotită chiar prea mică, pentru de-a putè face ori-cînd față nevoilor ce s'ar ivi. Taxa anuală, prevăzută în §. 5 și socotită după capul de vită asigurată, poate fi mai mică, și anume cu atît mai mică, cu cît e mai mare numărul vitelor asigurate. În privința aceasta se eșeamănă mărimea contribuțiilor dela societatea de asigurare cu cea dela societatea de înmormîntare.

La constatarea sănătății vitei, ce e de a se asigura, (§. 8), zace în interesul bine înțeles al ei, ca să se procedă cu cea mai mare scrupulositate și membrii delegați în scopul acesta să fie oameni, cari într'adevăr să priceapă lucrul acesta. Aceeaș cale trebuie urmată la cele dispuse în §. 9.

Eventualitatea prevăzută în §. 11 nu poate servi ca motiv de descurajare, îndată-ce se țin în vedere cele cupriuse în §. 12.

§. 13 e anume întocmit, ca urmîndu-l să se încunjure ori-ce bănuială de parțialitate.

Se întîmplă une ori, că o vită se strică cumva, fără-ca carnea ei să nu fie bună de măcelar. În cazul acesta, după-ce se obține permisiunea legală dela autoritatea comunală, vita despăgubită trece în proprietatea societății, care dispunînd să fie tăiată, o vinde membrilor sei pe lângă un preț moderat, din care să ese suma despăgubirii. Cumcă chiar fără sila, ce 'și-o impun membrii prin §. 15, vor cumpăra porția, ce se vine asupra-le nu încapè îndoială, când avem de mult obiceiul în numeroase comune românești, ca în astfel de casuri să sară întreaga obște a satului în ajutorul celui năpăstuit.

Ca actuar se va alege de regulă învățătorul, care e și trebuie să fie de altminteri secretarul general al tuturor reuniunilor sătești. De aceea poate ocupa slujba aceasta și un nemembru.

La toate estimările să se iee protocol în scris, ca astfel iscălind fiecare părerea, ce o are, să nu se poată subtrage dela responsabilitatea părerii lui.

Fiind societatea aceasta de binefocere, nu se poate aștepta dela ea, ca să fie un institut de căpătuială pentru câșiva, de aceea nici lefuri nu se vor da. Eșcepție se va face numai, unde nu-

mărul membrilor e foarte mare și deci și secretarul și cassarul vor avè mult de lucru.

Ca să nu ajungă cei-ce înființează astfel de societăți în belea culegea, vor cere aprobarea statutelor dela tribunalul, de care se țin. În scopul acesta se va așterne lista membrilor în 3 esemplare, statutele (și ungurește) în 2 esemplare și protocolul de constituire.

Și acum, isbîndă la muncă!

Laptele ca nutremânt pentru albine.

Stuparii știu, că mai amenințătoare e lipsa de miere pentru albine primăvara, când albinele încep să sboare din coșnițele lor, fără-ca să afle însă miera dorită pe cîmpul puțin înverzit și lipsit de podoaba florilor. Și chiar primăvara au albinele lipsă de nutremânt mult, căci e vorba de prăsila cea nouă. Un practic stupar german s'a ajutat în anii rîi de miere în modul următor: A luat faguri vechi, tari și a umplut celulele (ochii) lor cu lapte, în care a topit zăhar. Fagurii acestia 'i-a așezat costis pe o laviță în grădină la un loc potrivit, se înțelege, că pe timp frumos. Albinele s'au dedat curînd cu acest nutremânt și stuparul 'și-a scos bine albinele din primăvară.

Laptele folosit spre scopul acesta poate fi și smîntînit — căci nu e vorbă de-ale da grăsime — numai să fie dulce. Zăharul să nu-l cruțăm, cu atît mai vîrtos, că acest fel de nutriție se vine cu mult mai ieftin ca dacă le-am da noi miere.

Pe stupii slabi la număr nu-î hrănim în modul acesta, ci mai bine le dăm faguri cu larve dela cei bogăți. Nici pe acestia să nu-î prea îndopăm însă cu laptele, căci se poate întîmpla, ca matca să nu aibă destule celule pentru depunerea ouălor.

Raport

despre a XI-a esposiție de vite, aranjată de Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului, la 4 Noemvrie n. 1900, în epidul Mercurea.

(Urmare).

În grupa I. (bovine) au fost espuse de tot 139 capete prin 95 proprietari, și anume:

tăurenoi	vacii	juninci, junice și viței	boi	suma capetelor
4	69	34	32	139

În grupa II. (oi de prăsilă) au fost espuse 91 capete prin 15 proprietari, anume:

oi	berbeci	noatini, noatine	suma capetelor
63	11	17	91

Cu totul, bovine și oi, au fost espuse deci 230 capete de vite, de cătră 110 esponenți.

După comune, vitele espuse se împart astfel:

Grupa I.

comuna	tăurenoi	vacii	juninci, viței	boi	suma esponenți capetelor
Apoldul-mio	1	18	8	—	37
Mercurea	1	33	18	32	84
Apoldul-mare	1	8	—	—	9
Dobârca	1	5	—	—	6
Ludoș	—	3	6	—	9
Poiana	—	1	2	—	3
Rod	—	1	—	—	1
Suma:	4	69	34	32	139

Grupa II.

comuna	berbeci	oi	noastini	suma capetelor	esponenți
Mercurea	3	11	14	28	2
Rod	—	11	3	14	3
Apold.-mare	3	—	—	3	2
Apoldul-mic	5	41	—	46	8
Suma:	11	63	17	91	15

Juriul de premiare s'a constituit precum urmează: Președinte: Demetriu Comșa, secretar: Ioan Moța; juri: Victor Tordășianu, Dr. D. P. Barcianu, Dr. P. Șpan (Sibiu), Tit. L. Albin (Cut), Emil Verzariu, Teodor Orlea (Sibiu), George Muntean, Ioan Nicoară, Daniil Stroia, Nicolau Albu, (Mercurea), Ioan Lazar, Dumitru Orăștian, Ioan Beu (Apoldul-inf), Basiliu Neșsa, Dumitru Ioan, Dumitru Iridon, (Apoldul-sup.), Nicolau Mihăilă (Vinerea), Alexandru Toma (Poiana), Nic. Filimon (Reciu), Ioan Oprea (Cunța), Dionisie Juga, Ioan Dobrescu, Dan Ghenie (Rod), Ioan Nedella, Onea Popa, (Dobârca), Romul Pop, Ioan Cărpinișan (Gârbova), Ioan Muntiu, par. și Ioan Muntiu fost primar, (Cărpiniș), Nicolau Troancă, Ioan Helpii (Mercurea), Valer Orbonaș (Orăștie), Nicolau Dragomir și Ioan Stănilă (Reciu).

Jurii primind lista pentru înscrierea și clasificarea fiecărei vite, au trecut în revistă toate vitele. La cea dintâi președintele Reuniunii, dl Demetriu Comșa a ținut o mică prelegere economică arătând pe ce se poate cunoaște o vită de Pinzgau, că e curată, și pe ce că e corcită, abătută dela soiul curat. Provăzuți și având reîmprospătate în memorie semnele de judecare a acestor vite, jurii au privit fiecare vită în mai de aproape, clasificându-le și durând această lucrare 3½ ore.

Fiind vitele examinate, jurii s'au retras în localul băncii române la ședință. Aici, la diferite propuneri, s'a statorit următoarea listă de premii:

Grupa I. Vacii.

- I. Carol Cabdebo Mercurea 10 cor. cedând la premii i-s'a dat lui Alexandru Toma, econ.
- II. N. Dobrota, par. Poiana 10 >
- III. G. Muntean, măc. Mercurea 10 >
- IV. Iacob Beu, prop. Apold.-inf. 6 >
- V. I. Nicoară, cant. Mercurea 6 >
- VI. I. Tănăsă, ec. Apold.-inf. 6 >
- VII. S. Fleșer, prop. Mercurea 5 >
- VIII. I. Fleacă, econ. > 5 >
- IX. D. Oltean, econ. > 3 >
- X. Bas. Neșsa, par. Apold.-sup. 3 >
- XI. A. Bogdan, ec. Dobârca 3 >
- XII. Moise Troancă, ec. Ludoș 3 >

Grupa II. Tăurenci.

- I. P. Maniș, econ. Dobârca 10 cor.
- II. D. Iridon, pr. Apold.-sup. 10 cor.

Transport: 90 cor.

(Va urma).

Conscriptia.

Zilele aceste a publicat oficiul statistic din Budapesta rezultatele generale ale conscripției locuitorilor, efectuită cu finea anului 1900.

Deocamdată dăm rezultatul conscripției în comitatele locuite de Români; în comparație cu datele de acum 10 ani.

În Ardeal.

	1890	1900	Sporul
Alba-inf.	193.072	209.569	16.497
Bistrița-Năs.	194.737	117.696	12.959
Brașov	86.777	92.573	5.796
Ciuc	114.110	125.068	10.958
Făgăraș	88.217	91.918	3.701
Treiscaune	130.008	135.427	5.419
Hunedoara	267.895	302.546	34.651
Târnava-mică	101.045	108.440	7.395
Cojocna	189.344	204.366	15.022
Murș-Turda	163.648	176.360	12.712
Târnava-mare	135.312	143.321	8.009
Sibiu	148.738	162.744	14.006
Solnoc-Dobâca	217.550	236.293	18.734
Turda-Arieș	150.564	159.766	9.202
Odorheiu	110.132	117.976	7.844
Clujul	35.855	46.936	11.081
Oșorheiu	14.212	17.321	3.109
Total	2.271.216	2.448.320	177.104

Astfel Ardealul are mai mulți locuitori ca Croația. Sporirea în procente a fost 876%.

În Ungaria.

	1890	1900	Sporul
Bichiș	258.386	276.998	18.612
Bihor	478.147	525.359	47.212
Maramurș	268.281	306.031	37.750
Sabolci	244.945	286.525	41.580
Sătmar	303.032	337.216	34.184
Sălagiu	192.167	205.873	14.706
Ugocea	75.461	83.244	7.783
Arad	301.545	336.126	34.581
Cișnad	130.575	139.242	8.667
Caraș Severin	407.635	438.720	31.085
Timiș	375.296	394.903	19.607
Torontal	570.802	586.505	15.703

SFATURI.

Depărtarea de »mitesser« (coși negri în piele). Seara și dimineața se freacă locul unde sunt »mitesser« cu apă caldă și săpun marmor (Marmorseife, Márványszappan, din apotecă) până se simte un fel de arsură, când urmează apoi răcorirea cu apă rece. După scurt timp coșii (mitesser) se înmoaie și prin apăsarea întră două degete se pot scoate. După aceea se se folosească la spălat săpun de borax și pielea se se usuce bine cu un ștergar mai aspru.

Contra ruperii părului și despicării. De multe ori esperiăm, că părul începe a se despică, sau se face nodurile și se rupe. Ca să împedecăm această boală stricăcioasă părului purcedem așa: spălăm părul în două zile cu săpun creolin 10 procente, a treia zi îl ungem bine cu ulei proaspăt de olive (unt de lemn). Cura aceasta se urmează strict cel puțin o lună de zile și vom ave rezultat îmbucurător.

Pentru cei-ce pătinesc de reumatism (boală de oase, ce vine din răceală) se recomandă învălirea părților atacate, peste noapte mai ales, în lână nespălată sau facerea unor băi, în cari se ferb mușinoaie de furnici mari de pădure cu pământ cu tot, sau espunerea părților atacate împunsăturilor de albine sau umblarea prin urzici, sau fierbarea rădăcinelor de pētrunjel în lapte și amestecarea aceloră cu făină de in, până-când se face ca mămăliga, cu care apoi ne legăm părțile atacate, sau scaldându-ne în ape calde de pucioasă sau expunând părțile atacate de reumatism aburilor de pucioasă, cari es în unele locuri din pământ ș. a.

Știri economice.

Pagubele cauzate de gerul din iarna aceasta nu sînt mici, după rapoartele sosite la ministrul de agricultură. În deosebire au suferit pomii mai tineri. Mai multă stricăciune a pricinuit gerul aspru din 21 Ianuarie. În Transilvania au degerat aproape toți persecii și cireșii cei tineri. Tot așa de nefavorabile sînt știrile din Bănat. Pentru a înlocui încâtva aceste pagube, ministrul a împărțit între 8000 învățători și preoți peste 210 mii altoi și 2 milioane pomișori.

Programul esamenului teoretic public ce se va ținē la economia de model comitatensă (Sibiu, piața tîrgului de vite nr. 10) în 19 Aprilie 1901 st. n. la 1 oră după amiază: 1. Limba maghiară. — 2. Aritmetica și geometria. — 3. Fisica. — 4. Științele elementare din economia de cîmp. — 5. Științele speciale din cultura plantelor. — 6. Pomologia. — 7. Științele speciale din cultura și igiena de vite. Cărțile de economie purtate de elevi caietele lor etc. se supun spre vedere publică. Sibiu, în 16 Martie 1901. Președintele comisiunii economice a comitatului Sibiu. Pentru vicecomitele: Stroia, protonotar.

Nouă mină de cărbuni în comitatul Hunedoarei s'a descoperit pe teritoriul comunei Baia-de-Criș. Societatea, care a făcut sondagiile, a hotărît să se constituie pe acții, dând însași 700.000 cor.; ear' restul de alte 700.000 cor. voinde a-l aduna pe cale de subscripție. Pe an speriază să scoată deocamdată 1 milion măji metrice de cărbuni, cari sînt de o calitate escelentă.

Statistica culturilor economice din România pe 1900. După evaluările făcute de serviciul statisticei generale; în anul 1900 au fost în România o întindere de 148.214 hectare cultivate cu vii, dintre cari 137.133 hectare cu vii lucrătoare supuse la taxa de 4 lei de hectar după rol.

Producțiunea totală a fost de hectolitri 3.541.700, cu o mijlocie de 239 la hectar, reprezentând o valoare de 32.194.100 lei.

Întinderea livezilor de pruni în anul 1900 a fost de 74.671 hectare, din cari 68.442 hectare taxate cu 10 lei.

Livezile de pruni au dat o producțiune totală de 3.703.099 hectolitri în valoare de 13.064.400 lei.

Pentru Săcui. Pentru țesături de in se zidește încă în anul acesta o fabrică în Székely-Udvarhely. Materialul îl vor da țărani din Oláhfalu, cari au înștiințat, că vor cultiva 200 jugere cu in. Dar' pentru ajutorarea Românilor ce face guvernul?

Meseriașii din București. Din statistica ce se întocmește la ministerul de domenii asupra meseriașilor, rezultă că în București se găsesc: 2752 cismari, 2488 mecanici și ferari, 1052 croitori, 766 birjari, 742 lăcătuși, 738 lăutari, 857 măcelari, 549 barbieri, 301 florari, 271 blănari, 282 ciasornicari și bijutieri, 236 rotari, 167 tăbăcari, 106 pălării, 121 modiste, 150 cofetari, 81 căldărari.

CRONICĂ.

Chirotoniri. Înalt Preasfinția Sa dl. Metropolit Mețianu, a promovat la treapta de presbiter azi dimineață, pe diaconul *Ioachim Ivan*, ales paroh în Bărăști (tractul Iliei) și pe clericul absolut *Nicolau Palade*, ales paroh în Câmpeni la treapta de diacon. Acesta din urmă va fi chirotonit azi Duminică, întru presbiter.

O vrednică asociațiune. Una dintre cele mai vechi și mai harnice societăți românești este »Asociațiunea pentru spriginirea meserașilor români din Brașov«. Aceasta se poate vedea și din raportul despre activitatea asociațiunii citit în adunarea generală din 4/17 Martie a. c. Estragem din acest raport următoarele date: Asociațiunea a avut în anul trecut *118 membri*, dintre cari 90 fondatori, 10 ordinari, 2 protegiatori și 6 onorari. Între membrii ei sunt cei mai distinși fruntași români din Brașov.

În decursul acestui an asociațiunea a plasat la diferite meserii *75 ucenici*, așa, că azi numărul tuturor ucenicilor români în Brașov este de 357.

Cei 75 ucenici din anul acesta au fost plasați după felul meseriilor ce au îmbrățișat în modul următor: cojocari 2, zidari 11, pantofari 12, cismari 2, fauri 2, măcelari 4, măsari 5, friseri 1, lăcățari 6, tipografi 3, croitori 8, grădinari-florari 1, comercianți 6, văpsitori și ștrefari 5, cărnățari 5, lemnari 1, franzelari și pitari 2, la facerea de instrumente musicale 2, trifterari 1, suma de 75 ucenici la 19 branșe.

Dintre ucenici s'au declarat *calle 92 inși*, și anume: pantofari 12, cismari 3, cojocari 6, văpsitori și ștrefari 8, croitori 8, mecanici și lăcățari 11, măsari 5, lemnari 6, constructori și zidari 17, fauri 5, tinichigii 1 comercianți 2, legători de cărți 2, tipografi 3, măcelari 2, cofetari 1, cu totul 92 inși la 16 branșe.

Comitetul s'a îngrijit a ține în ucenici pururea treaz și cald și în același timp de a dezvolta sentimentul religios-moral și național.

Spre scopul acesta în toate Duminicile dela 2—4 ore d. a. s'au întrunit ucenicii în localul asociațiunii, unde li-s'au dat povești practice de diferit cuprins.

În același timp în fiecare săptămână s'a ținut cu ei catechisatie, și anume: cu cei dela școala orașenească de meserii prin directorul școlii primare de fetițe domnul I. Aron; cu cei dela școlile de meserii ale statului prin domnul Iosif Maximilian, paroh în Brașovul-vechiu și în timpul din urmă și prin dl. redactor Traian H. Pop pentru elevii români gr-cat.

S'au dat următoarele ajutoare, stipendii și spese pentru haine și încălțăminte:

Pentru 2 măiestri ajutoare 100 cor. Pentru 41 ucenici stipendii 1431 cor. 79 bani. Pentru 119 ucenici haine și încălțăminte 883 cor. 62 bani. Taxe școlare 480 coroane. Ajutoare de drum 36 cor. 60 bani. Pentru spălat 97 cor. În total 2929 cor. 01 ban.

Amintim, că în fruntea acestei asociațiuni se află astăzi dl. profesor I. Soaciu, dl. contabil Ilie Savu și dl. învățător I. Dariu.

Monumentul lui Candrea. Ziarelor din București li-se scrie din Milano, că în atelierul distinsului sculptor *C. Băldăcescu*, se lucrează cu multă sîrguință la monumentul regretatului naționalist și profesor *George Candrea*. Bustul e deja pus la turnă-

torie, ear' pedestalu va fi gata în cel mult două-trei săptămâni. Se știe că acest frumos monument românesc se va desvîli în Gratz, în ziua de St. George.

„Foaia Pedagogică“. Spiritele învățătorilor — a celor harnici, bine înțeleși — sînt încă tot agitate din cauza încetării »Foi Pedagogice« din Sibiu. Am primit din nou apeluri în privința aceasta dela cunoștii învățători d-nii G. Maican din Ticușul-român și Ioan Tiniș din Neț, cari cu multă căldură se îndreaptă către colegii lor din toate ținuturile române ale Ardealului, Bănățului și Ungariei, ca să facă tot posibilul pentru îndreptarea unei stări de lucruri așa de rușinatoare pentru noi. O frumoasă impresiune va face și de indemn spre o și mai stăruitoare lucrare în direcția aceasta va servi frumoasa știre, ce ni-o comunică domnul Pomiliu Constantin, Nicolae Vlad-Stejar și Eugeniu Crăciun, prepar. curs II în Sibiu, că majoritatea elevilor din cursul al II-lea dela seminarul pedagogic din Sibiu se deobligă a abona fiecărui, la studiu fiind încă, »Foaia Pedagogică«, când ar reapărea. Totul atîrnă în privința aceasta dela învățători și autoritățile bis-școl.

Sărbare militară la Arad. Sâmbătă, 23 Martie n., s'au împlinit 42 de ani dela frumoasa biruință ce a dobândit armata noastră la Mortara și Novara în Italia. Din prilejul acesta a fost mare paradă la Arad, unde după serviciul divin li-s'a vorbit feciorilor despre însemnătatea zilei. Vorbirea românească a ținut-o dl. căpitan Burdea, care cu măiestria-i cunoscută a pus la inimă feciorilor să urmeze exemplul părinților lor în dragostea pentru Impărat și țeară. După ameazi s'au aranjat petreceri, la cari au excelat voinicii nostri cu »Călușerul«, jucat spre admirarea întregului public, compus din ofițeri și civili.

Alegere de notar. Din cele două rapoarte despre alegerea de notar din Dorgoși (cu Ususău și Petirși) comunicăm următoarele: Candidați au fost 7, doi Români, 1/2, Român și 4 străini. Candidatul adevărat al poporului a fost dl. David Dabici, al Jidovilor dl. Irimie Dan, ear' al egarului cămăresc dl. Panaiot Săndor. Toate voturile s'au împărțit între acești trei candidați, așa că a trebuit să se facă o a doua votare între domni David Dabici și Irimie Dan. Cu acest prilej strîngându-și Românii rîndurile, a reușit cu mare majoritate candidatul poporului, dl. D. Dabici.

Copil înecat. Din Ponorel ni-se scrie: Mergînd un țeran cu copilul seu la biserică, avea să treacă pe o punte pusă peste riu. Puntea era îngustă, și copilul căzdu în apă. Bietul tată sări să-l scape, dar' nu putu pătrunde în apă. În acest moment subscrisul vîzînd pe tata nenorocitului umbînd pe marginea rîului și în dreptul lui în valuri ceva semne de om din fereastra casei mele la o depărtare de 30 pași, socotind vre-o primejdie am zis către oamenii, ce așteptau în casa mea venirea preotului la biserică, ca să sară în ajutor. Am alergat numai decît vre-o 20 inși către apă. Harnicii oameni ajungînd în fuga mare prin zăpada de 1/2 metru la riu, și-au făcut prin mâni lanț dela unul la altul, intrînd afund în alvia rîului, dar' toate au fost înzădar, fiind apa mare și turbure. La 3/4 chm. dela punte tot prin astfel de lanțuri și mai căpătînd și o rudă lungă cu cârlig abia l-au putut scoate.

Ioan Galdeu.

Omor. În Măndruloc, comitatul Aradului, au ucis pe primarul Dumitru Ștefanuț cu cuțitele niște necunoscuți. Cercetarea decurge.

Regina și legea. Regina Belgiei călcase în una din zilele trecute pe un biet muncitor bătrîn. Dus în spital, omul a murit. Regina s'a grăbit să dea familiei rămase după mortul 40 mii de coroane. Ei, dar' în Belgia legea nu se mulțumește cu atât și acum de curînd regina a primit încunoștințare, că procurorul a pornit cercetare nu numai contra vizitului ei, ci și contra ei.

Timpul. Începînd cu 22 Martie s'a deslănțuit asupra Europei o nouă iarnă împreunată cu mari furtuni. Zăpezile cele mari au întrerupt comunicațiunea pe liniile ferate din Germania, Carpații nostri s'au înălbit, Murășul și alte rîuri umflate de apă au început să se reverse. Multă pagubă au cauzat prin orașele mari, ca Viena și Budapesta, viforul din 23 n.l. c., descoperind case, rupînd fire de telegraf și telefon, trîntind oameni ș. a. Furtunile acestea au fost de altmîntrelea proroșite de Falb.

Armata noastră după naționalități. În armata austro ungară servesc 48.000 Români, 227.000 Germani, 174.000 Cehi (Bemi), 120.000 Maghiari, 76.000 Poloni (Leși), 75.000 Ruteni, 75.000 Sârbi și Croați, 28.000 Slovaci și 14.000 Italieni, cu totul 837.000.

Copiii și focul. În Boghioslău (Bihor) jucându-se niște copii cu lemnușe (cătrănițe) au aprins niște case și edificii economice. Că focul nu s'a lăsat prea tare, e de-a se mulțumi locuitorilor cari și-au pus toate puterile, ca să-l stingă. Unul dintre ei a fost rănit de moarte de bărnele aprinse.

Un cadavru aprins. În Beliu (Bihor) murise nevasta plugarului Florea Șerban. După-ce puse cadavrul pe o saltea de paie și împrejurul lui câteva luminări aprinse, se duse după sicriu. Cei trei copii mici ai lui, cari se jucau prin casă aprinseră din negrijă paietele, așa că bietul om află la reîntoarcere pe moarta în flăcări. Iute stînsese focul, care nu mai pricinui altă pagubă.

Făclie vie. Tînăra nevastă Ana Frețiu din Cidanoveț, lângă Orșova, sculîndu-se deunăzi de dimineață aprinse lampa și se apucă de lucru lângă masă. Lampa explodă și petroleul aprins îi acoperi tot trupul. Între chinurile cele mai grozave își dete sufletul.

Și mama și fata. În Brestovaț (Bănat) un țeran rămase văduv în cea mai frumoasă vîrstă a vieții. Se îndrăgosti însă curînd cu o văduvă frumoasă de 36 ani, care avea o fată de 18 ani. Inima văduvei așa era de plină de dragoste, încît și față de fata ei numai de Dușanul ei — așa-l chema pe văduv — vorbia. Urmarea a fost, că și fata se înamoră de el, ceea-ce îi spuse lui Dușan. Acesta la rîndul seu încă crezdu, că fata o să-i îndulcească mai bine viața ca mamă-sa și într'o bună zi trimise văduvei înapoi inelul de logodnă, cerînd totodată și mâna fetei. Mama atîta s'a infuriat, încît își otrăvi fata și se otrăvi și pe sine. Pe masă aflară o fiđulă, pe care era scris: »Cui nu i-am plăcut eu, nu-i dau nici fata«.

Studentii universitari din Rusia întreagă pregătesc un memorandum, care pe lângă 6000 de studenți va fi subscris și de un număr însemnat de profesori și de alți prieteni ai școlii. Memorandumul va fi înaintat în zilele acestea Țarului *Nicolae II.* în mod privat, căci în mod oficial nu este permis. Nu sînt însă mari speranțe, că memorandumul va avea rezultatul dorit, cel puțin înrolările în masă ale studențimii și cerbicia cunoscută a Țarului nu ne îndreptătesc a nutri bune speranțe.

Promoțiune. Domnul Ilie Ganea anunță promoțiunea sa la gradul de doctor în științele medicinei universale, ce a avut loc Mercuri, în 27 Martie n., la 12 ore, în sala festivă a universității din Viena. Felicitările noastre!

† Ioan Necşa, paroch-capelan în Bungard, a răposat în vîrstă de 50 ani, în al optulea an al preoției sale. Inmormântarea a fost în 15 Martie v., la 2 ore p. m.

Concedierea soldaților. Reuniunea economică din Transilvania a adresat parlamentului o rugare pentru concedierea soldaților pe timpul secerii și reducerea serviciului militar la doi ani pentru toți aceia, cari au absolvat cursul de agricultură.

Ideea concedierii soldaților pe timpul, când pe deoparte exercițiul militar din cauza căldurii, este foarte anevoios, iar pe de altă parte lucrul câmpului reclamă tot mai multe puteri de muncă, e cât se poate de salutară și în interesul țării întregi. În Franța, Germania și Italia deja de mult se vorbește asupra aplicării acestei idei.

Ar fi un lucru foarte îmbucurător, dacă la loc competent rugarea reuniunii economice transilvănene ar primi o soluțiune favorabilă.

Isprăvurile Bulgarilor „Politische Correspondenz” primește din Salonio știrea, că din desbaterile procesului Bulgarilor rezultă, că 21 bande bulgare trebuiau să năvălească în Macedonia în cursul luni Martie.

La instrucție, acusatul Michailov declarase că a fost trimis în Macedonia de Sarafoff, pe care l-a cunoscut în tipografia ziarului „Reforma”.

La audiență, dînsul a tăgăduit aceasta, zicînd că poliția l-a constrîns prin violență să facă această declarațiune. Poliția desminte afirmarea că a torturat pe arestați.

„P. C.” primește vestea, că la Monastir, Demihisar, Kruşova, Perlage, Florina, Ochrida, Bastoria și în alte localități, au fost arestați mulți învățători, preoți și notabili bulgari. Mai mulți din ei au fugit. Perchisițiunile au dat prea puține rezultate.

Mulți dintre arestați au fost puși în libertate.

Niște briganzi bulgari au ucis la Koekki patru Musulmani ale căror cadavre le-au ars în urmă. Briganzii au fost arestați și și-au mărturisit crima.

Tunuri noue. Din Viena sosește știrea, că introducerea nouelor tunuri în armata comună este hotărîtă. S'a luat în vedere procurarea de 2000 tunuri model Erhardt, Düsseldorf. Ele vor costa 140 milioane coroane, ce se vor plăti în timp de 4 ani, așa că delegațiunile să voteze 4 rate anuale de 35 milioane.

Anticrist. — o istorie adevărată. Ni se scrie din Valea-Jiului: Tot am auzit din bătrâni vorbindu-se cumcă se va naște „Anticrist” și acela va umbla în lume și printre popoarele creștine, pentru a le separa și a le întoarce la păgânism și iudaism, și eată că ici-colea se și ved somne de acelea.

Golia Terentius, vigil financiar de religiunea gr.-or, servind aici în Lupeni s'a amoresat într-o fată de Jidov, tot de aici, dar' părinții fetei numai cu acea condițiune s'au învoit a-i da fiica de soție, dacă respectivul își va lăsa legea lui și va trece la, legea jidovească, ceea-ce respectivul a și făcut-o cu toată voea, ducîndu-se la Petroșeni la preotul gr.-or. și abziicînd de religie.

După aceea s'a dus la rabinul tot de acolo, care după-ce a făcut formele, tăindu-l împrejur, l-a botezat punîndu-i alduitul nume de „Abraham” și i-a dat carte nouă de botez cu care s'a și fidanțat la matriculantul din Lupeni fără nici o pedecă ori să mai întrebă de părinții lui cari l-au crescut mare și l-au scutit de foc, de foame etc.

În 5 Martie a fost cununia, la care au luat parte toți Jidanii din Lupeni și jur, mari bucuroși că au putut răpi un suflet de creștin. Oare ce va zice mama care l'a lăptat? și ce se va alege de sufletul lui? aceea nu ni-e dată nouă să știm, numai Domnul cel ceresc știe; eu numai atîta zic, că o broască nu face tîu, și o rîndunică nu face vară.

Jianul.

Pentru rezerviștii militari. Ministrul comun de războiu a dat o ordinațiune, că de aci înainte rezerviștii să-și poată face deprinderile de arme și serviciul în manevrele militare la acele corpuri de armată, pe al căror teritor locuiesc ei. Rezerviștii absenți din cercurile militare de întregire sau aceia, cari nu au acolo locuință stabilă, sînt de aci înainte din oficiu transpuși la corpul de armată, unde petrec. Despre acel rezervist se zice, că n'are locuință stabilă, care cel puțin doi ani locuiește în afară de cercul de întregire. Transpu nerile în anul acesta se fac la 31 Decembrie și de aci înainte totdeauna la 1 Octombrie. Astfel rezerviștii vor fi scutiți de aci înainte să facă eventual pentru un serviciu de arme de 14 zile câte o călătorie îndelungată de câteva zile pentru a ajunge în stațiunea vehiculului regiment.

Statuă lui Miletici. Poporul sîrb din Neoplanta a ținut săptămîna trecută o mare adunare, în care s'a hotărît ridicarea unei statue în memoria marelui naționalist Svetozar Miletici. S'a ales o comisie de 12 inși, care să esopereze dela guvernul permisiunea unei colecte naționale.

Alegere de deputat sinodal. Duminică s'a făcut scrutinul pentru alegerea unui deputat mirean în cercul electoral al IX-lea Turda, devenit vacant prin intrarea în cler a dlui Dr. Ioan Stroia. Actul scrutiniului a fost condus de comisarul consistorial dl Pantaleon Lucuța. Ales a fost referentul consistorial dl Dr. Nicolau Olariu.

La școala de cadeți de înft. c și r. din Sibiu se primesc cu începutul anului școlar 1091/2 vre-o 40 de aspiranți pentru cursul prim. Cei-ce aspiră a fi primiți trebuie să dovedească că sînt: 1. cetățeni ungari resp. austriaci; 2. că sînt trupește sănătoși și apți pentru creșterea militară; 3. că au absolvat patru clase la o școală medie; 4. că au purtare morală îndestulitoare; 5. că au împlinit 14 ani, dar' n'au trecut peste 17 ani; 6. că vor pute plăti la timpul recerut taxele școlare; 7. că potsă-și procure și să-și țină din propriile lor mijloace anumite obiecte de stafagiu. Condițiile de primire cuprinse în broșură se pot căpeta pentru 40 bani plus porto postal dela școala de cadeți din Sibiu. Cererile de primire sînt a se adresa comandai școlai de cadeți pînă la cel mult 15 August, dar' la nici un cas înainte de primirea atestatului școlar dela finea anului școlar 1900/1901.

O nouă carte de contabilitate. A eșit de sub tipar broșura „Introducere în contabilitate și contabilitatea în partidă simplă”, de I. C. Panțu, profesor la școala comercială superioară din Brașov. Cartea aceasta, scrisă într'un limbaj cât se poate mai ușor, este menită a lăși cunoștințele de contabilitate la poporul nostru. Purcezend din mici

exemple practice autorul stabilește regulile de lipsă și principiile contabilității, făcînd un curs complet al acestei științe, astfel că ori-cine are interes se poate iniția cu ușurință în contabilitate. Recomandăm această carte cu deosebire învățătorilor, preoților, comercianților, precum și tuturor, cari stau în legături cu băncile noastre. Cartea se estinde pe 14 coale de tip. 8° mare I—VIII+213 pag. Prețul este 2 cor. + porto postal 20 bani. Se poate procura dela librăria arhidiecezană din Sibiu, dela tipografia A. Murășianu, librăria N. I. Ciureu în Brașov și dela librăria seminarului gr.-cat. din Blaj.

Concursuri bisericesti și școlare. Diecesa gr.-or. Arad. Postul inv. din Aldești, ppresb. Butenilor (N-Butyin). Emol. 424 cor., 7 șinice grâu, 3 șinice cucuruz, 6 st. lemne, script 10 cor., confer. 16 cor., dela inmorm. 2 resp. 1 cor. Se cere declarațiune, de când își formează drept la cvincvenal și presentarea în comună. Terminul 24 Aprilie n. — Parochia din Păncota, ppresb. Șiriei. Alesul a obligat a catechisa cu învățării meseriași Dumineca. Terminul 30 Aprilie n. — Parochia din Parța, ppresb. Timișorii. Terminul 24 Aprilie n.

Archid. gr.-or. Sibiu. Parochia cl. III. din Dânc, ppresb. Ungurașului (Fizeș-Sân-Petru). Terminul 28 Aprilie n. a.c.

Știri mărunte. Consilierul de finanțe Gubics György, care în curs de 10 ani iscălea pensioniști morți pe chitanțe și scotea el banii (aproape 200 mii de coroane) a fost condamnat și de cătră Curie la 8 ani temniță. El e de 73 ani. — Baronul Fiath Miklós, deputat și fost fișpan a șters-o la America. Acolo crede să facă parale, cu cari să-și plătească datorile.

Tuturor le este cunoscut, că semințele de economie și de grădini ale lui Mauthner produc de trei-ori mai mult ca alte semințe. Escelente sînt indeosebi semințele de napi împregnate cu marca firmei „Sternmark” și sînt a se deosebi de altele contrafăcute. Se pot cumpăra dela firma Mauthner în Budapesta.

Deslegarea ghîciturii din nr. 9.

Ca să poată lua 100 capete viței, porci și rațe eu 100 fl., va trebui să cumpere

1 viței cu	10 fl.
9 porci cu	45 „
90 rațe cu	45 „
100 capete cu	100 fl.

Aceasta e deslegarea cea mai simplă, au deslegat-o însă unii și altfel, dar' tot bine.

Deslegări bune am primit pînă la încheierea „Foi” dela următorii abonenți: I. Ilie, Reșița; S. Olar, Cuptoare; V. V. Popa, inv. Ghijașa-de-sus; Iuliu Muntean, Oiejdia; S. Sporea, Sasca-montană; Al. Mărginean, învățător Doștat; N. Moise, Buziaș; I. Domnariu, Ludoșulmare; P. Trailovici, Mehadia; V. Ploscariu, M.-Frata; N. Câmpian, Dalboșeț; I. Buia, Ciudanoveț; N. Voicău, G. Nistor, și T. Voicău din Pustiniș; G. Ursu, B.-Comloș; I. Furdui, Sohodol; I. Craioveanu, Comloșul-mare; P. Gheju, Ternoava; I. Nicolovici, Prigor; Pau Bontea, Mercina; Domnica Crișenescu, Tergoviște; I. Cerega, Ternoava; Vlada Găin, Cnez; I. Dobrota, Conița (Herțegovina); N. Șufană, Poiana-Sib.; Leonțina Pop, Lopadea-română; I. P. Mărginean, Cergăul-mare; G. Șuteică, Veneția-de-sus; M. Blajița; Reșița; I. Roșca, Mercina; B. Cotinghiu, Cristian-Brașov; V. Nemeș, Cojocna; V. Ilici, Buziaș; T. Serboran, Toracul-mare; Tit Vasilovici, învățător, Voitinel (Bucovina); P. Lazar, învățător H.-Brad; I. Vlad, Cri-

halma; N. Popenciu, Veneția-infer.; N. Ranoi, Bozovici; I. Cărpinișan, Gârbova; V. Citean, învățător, Moigrad; Joil Vlaic, Unguraș; abonent. nr. 559 Anina; V. Rusu, preot Tăgșor; Necun, Teiuș; M. Ungurean, Chinez; G. Andron, învățător, Ugra; M. Pascu, învățător, Reghinul-săs.; G. Muntean, Vrani; G. Potocean, Dognecea; D. Maran, Cornearva; N. Vulean, abon. 5520, G. Simion, Poiana-Sib.; Z. Andreiu, Alibunar; I. Pop, Oenița; I. Butta, învățător și I. Curta, Rodeș; N. Degan, învățător Petroman; S. Contrea, B.-Comloș; V. Platon, învățător Crăciunel; I. Limbean, Vințul-de-jos; Lucreția Pop, Miluan; St. Savulescu, Pustiniș; Traian Cibean, student, Brad; P. Lup, Beriu (a deslegat o în mai multe feluri); Oat. Raichiu, Reșița; Livia Demian, Vrani; G. Nestor, Berliște; G. Retean, Hegen; S. Borgovan, Proștea; I. Boidocan, Boița; M. Ungur, Inv., Aiud; C. Baloș, Toracul-mic; M. Muntiu, Sebeșul-săsesc; N. Marcoane, Egreș; N. Bumbea, Orlat; I. Tiniș, Inv., Neț; G. Lucaș, I. Vonica, Poiana-Sibiului; C. Rusu, Șetin; S. Duceș, Proștea; P. Bugariu, R.-Checia; I. Boieriu, Vad; I. Sorescu, Săliște; A. Câmpu, Proștea; G. Burlea, Inv., Șercăița; G. M. Pop, Comana-inf.; Șerb Jian, Rășinari; P. Preșecan, Zlatna; Tr. Surdan, Pustiniș; S. Vințan, student, Brad; V. Pop, Cluj; N. Fodor, st., Năsăud; P. Govoșdian, Sărafalva; I. Moldovan, Cornești; Andronic, Cisteiu; G. Sarca, Aghireș; Elena Bota, Bistrița; Floarea Grănciu, Năsăud; N. Presia, Benic; O. Lupan, Abrud; M. Marele, Sâncel; I. Frențiu, Lugoj; I. Butaș, Bogata; G. Holom, Radnot; T. Martin, Toracul-mic; P. Panga, Zgribest; Toma Neagoe, Sita-Buzău; I. Roșureț și P. Sopan, Fofeldea; T. Magda, T. Stănescu, Drâmbar; N. Filimon, Reciu; I. Muntean, Inv., Daneș.

La sortire s'a tras numele domnului T. Vasilovici, învăț., Voitinel (Bucovina), cărui i-s'a trimis cartea »Homo sum«.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRAȚIEI.

Dlul I. Dan, silv. Frumoasele d-tale idei îți fac cinste. De-ar fi cât de mulți pătrunși de ele. — Am dispus.

Ponorel. Oamenii pricepuți și-au făcut deja judecata despre școala de acolo, deci pentru ce să mai lungim cearta? Dacă vor fi toți cu așa rivină pentru școală, de sigur veți împedea d-voastră de acolo pe viitor, ca să se mai întemple așa ceva cu școala.

Dlul Petru G. Comunică-ne altmintearea lucrul și apoi vom vedea.

Rășinăreanul. În numărul viitor.

Dlul Basil Popa, Tritul-de-jos. Balada nu e întregă.

Dlul Vichentie Goleș, Moșnița. Se vede, că nu ai Biblia, căci acolo află răspuns în cartea I. a lui Moisi.

Dlul Iul. Ar., Moldova-nouă. Foia merge de aici regulat, vina e la posta de acolo.

Dlul Fil. Cosma, Inv. Atîrnă dela mărimea altoilor. Dacă trunchiul e subțirel, trebuie răsădat, ca să se îngroașe; dacă are trunchiul bine dezvoltat până la înălțimea recerută, te apuci de croirea coroanei. — Dacă nu ești începător în stupărit, îți cumperi un roi și-l așezi d-ta într-o coșniță de Dzierzon. Altmintearea capeți stup gras, cu regină tină, care-ți dă până-n Iunie 2 roi, dela dl Romul Simu, Inv. pens., la »Asociațiunea« din Sibiu, Mühlgasse, cu 10 fl. Adresează-te și la dl Aug. Degan, Inv., Veșel, p. u. Branșca, comit. Hunedoarei.

M. M. Adresează-te la »Tipografia diecesană«, Caransebeș, unde a fost... »Cartea pădurăritului«.

Dlor Grigore Călfun și I. Floaș. Taxele, ce se pot lua, sunt statorite de comitetul comunal. Dacă ia peste tariful statorit, faceți arătare la pretură.

Continuăm în numărul viitor, din cauza lipsei de spațiu.

Pentru redacție și editură responsabil: Andreu Balteș. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Am onoarea a oferi P. T. public cele mai bune și mai ieftine cumpene de balansare, de sistem decimalic și cântare, precum și diferite unelte, îndeosebi cuțitașe de gilău de mașini, cuți pentru măcelari și unelte de oțel pentru pantofari ș. a.

Mai departe produc escelente

cumpene de vite și de alte poveri

cu poduri în ori-ce mărime.

Monopolul acestor cumpene

'I-am predat prin contract reuniunii cercuale de agricultură din Sibiu și rog pe stimații domni să binevoiască a se adresa de-adreptul acelei reuniuni, care oferă un rabat comunelor și reuniunilor comunale de agricultură.

Reparaturi și schimbări la cumpene se execută prompt și ieftin.

Scriori de recunoștință și certificate sînt la dispoziția onoratului public.

Lista prețurilor se trimite gratis și franco.

[24] 1—5

Victor Hess, Sibiu.

Pravurile Korneuburg ale lui Kwizda

pentru nutrirea vitelor.

[33] 13—15

Mijloace dietetice pentru cal, vite oornute și oi.

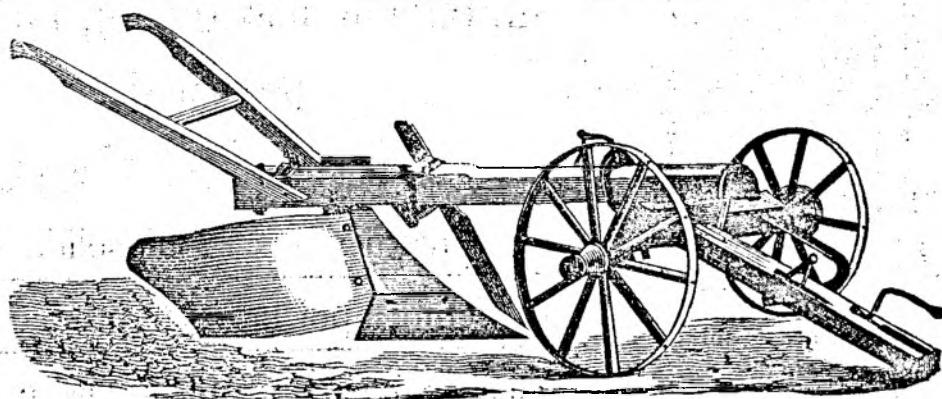
De 50 ani deja întrebuințat în cele mai multe economii de vite la lipsa poftii de mâncare, la digestiune rea, la îmbunătățirea și sporirea laptelui. Prețul: 1/2 cutie cor. r. 40, 1/2 cutie 70 bani. Veritabilă numai cu marca de mai sus, de vânzare în toate farmaciile și drogueriile.

Deposît principal la:

Francisc Ioan Kwizda,

furnizor de curte ces. și r. austro-ungar, ger. român și princ. bulgar.

Farmacist în Korneuburg lângă Viena.

Andrei Török,

fabrică de mașini agricole și institut de instalațiuni de mori; reprezentanță generală a fabricii de motori cu gaz Langen & Wolf din Viena,

Sibiu — Poarta-Cisnădiei,

recomandă pentru sezonul de primăvară cele mai apreciate și pretutindena recunoscute pluguri de întors, pluguri cu o față, pluguri »universal« (sistem Sach), mai departe mașini de sămănat pentru cucuruz și napi, pluguri de săpat, pluguri de mână ordinare, grape de fer ș. a., ș. a.

Toate cele de calitate cea mai bună și cu garanție se vînd cu prețurile cele mai ieftine pe lângă condițiunile cele mai avantajoase de plătit.

[11] 4—

Cataloage ilustrate gratis și franco.

Se caută

un băiat, ca **învătăcel** de pânzar, în Seliște, lângă Sibiu.

A se adresa la

Ioan Hurdu,

[23] 1-2

în Seliște.

A apărut și se află de vânzare la „Tipografia“,
sec. pe acțiuni în Sibiu

Anuarul I.

al

„Reuniunii sodalilor români din Sibiu“,

cuprinzând

unele date dela întemeierea ei până la
31 Decembrie 1899

publicat de

Comitetul Reuniunii.

Prețul 1 cor. 20 bani, cu porto postal 1 cor. 40 bani.

Portretul

lui

Dr. Gregoriu Silași

Lucrat după o fotografie, tipărit pe carton fin,
în mărime de 24×32 cm. îl trimite francat
pentru 30 bani.

„Tipografia“, sec. pe acțiuni.

Vinul „Gschwindt“,

vin destilat, curat și veritabil
cognac de Nagy-Körös, cel mai
bun product al țării; se poate
căpeta la

Iosif Fabritius

[22] 2-3 în Sebeșul-săsesc

Un vier

de prăsilă, visitat de comisiunea
de comitat, se află de vânzare la

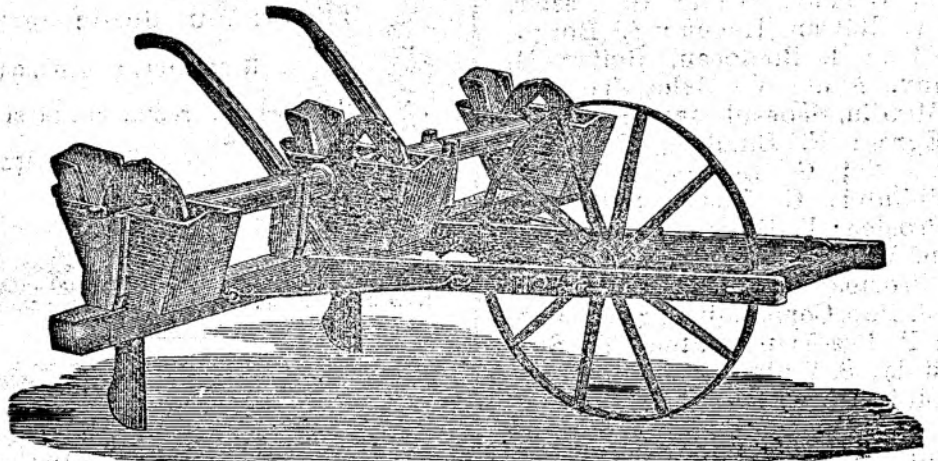
Ilie Boican,

[25] 1-1

Bungard 70.

Andreiu Rieger,

prima fabrică de mașini de economie din Transilvania, în Sibiu.

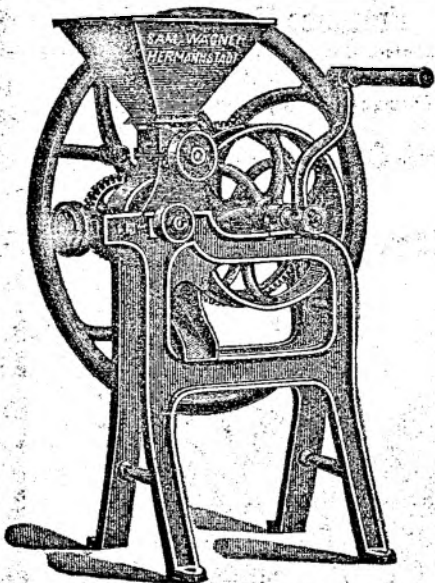
Pentru sămănatul de primăvară recomand P. T. economilor:

Mașini de sămănat

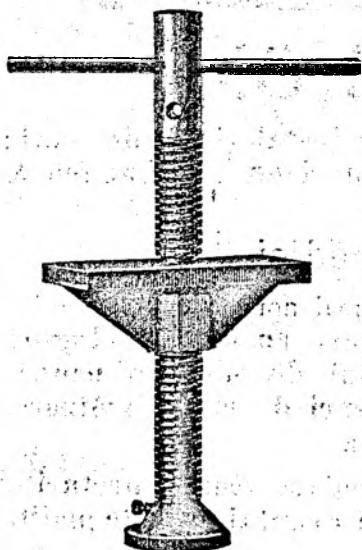
pentru grâu, bune și ieftine, precum și mașini de sămănat pentru
cucuruz și napi, pluguri de săpat bune și întocmite de mine pentru
împrejurările noastre. Mai departe pluguri de întors (patent Rieger), grape
de câmp pentru mușchiu ș. a.

[19] 4-4

Cataloage ilustrate se trimit gratis.

Moară de zdrobit.

Fus pentru piua de ulei.

Cele mai bune
și mai escelente
mori de zdrobit
simburi de bostani, in, mac, etc.

precum și

[20, 4-6

piuë de ulei

de construcția cea mai solidă din fer
sau lemn, apoi fuse singuratică pentru
piuë de ulei și alte recușite pentru
producerea de ulei de masă liferează
cu prețurile cele mai ieftine și pe lângă
cele mai avantajoase condițiuni de plată

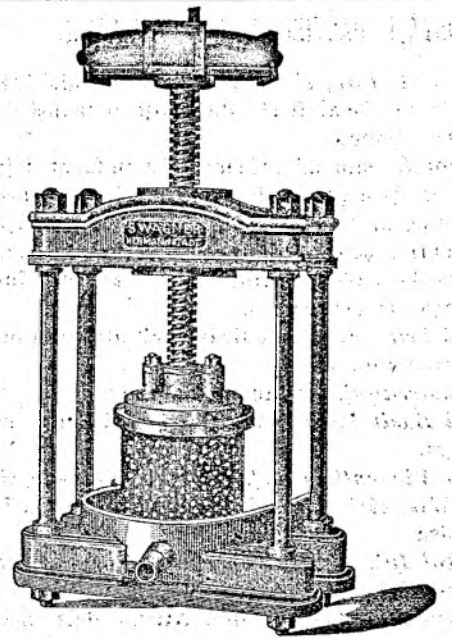
Sam. Wagner,

prima turnătorie de fer, Sibiu,

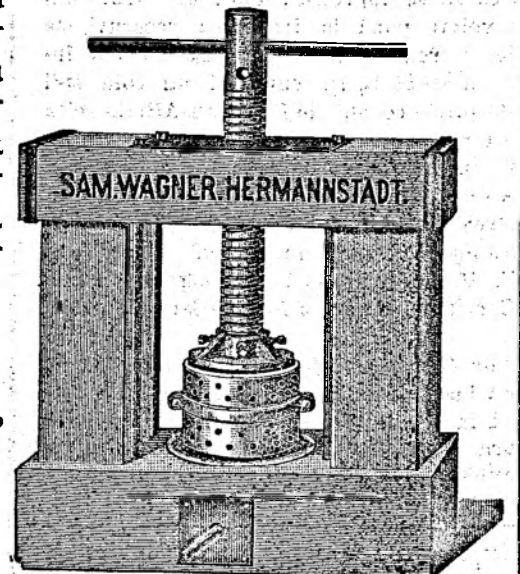
fabrică de mașini și unelte agricole,

atelier de mori și prăvălie de fer,

Sibiu, Piața de fân nr. 1.

Piua de ulei, întregă din fer.

Piua de ulei, întregă din lemn.